

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

Од Второто продолжение на Триесет и втората седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 26.01.2000 година

Седницата се одржа во Собранието на Република Македонија, сала I со почеток во 11,45 часот.

Седницата ја отвори и со неа раководеше Саво Климовски, претседател на Собранието на Република Македонија.

САВО КЛИМОВСКИ:

Продолжуваме со работа по 32-та седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците: Слободан Ќосев, Алија Шакиќ, Фадил Бајрами, Благој Ханџиски, Никола Поповски, Ѓорѓи Тодоров, Данило Тодоровски, Ѓулистана Марковска, ме известил дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Ве молам да притиснете на едно од копчињата на системот за гласање, за да утврдиме бројот на присутните во салата.

Педесет и осум пратеници имаме присутни во салата.

Молам да почекаме уште пет до десет минути.

Со оглед на временските прилики можам да сфатам дека пратениците можеби ќе задоцнат.

Во салата сега имаме 63 пратеници и можеме да почнеме со работа.

Според тоа констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинство пратеници на Собранието и дека Собранието може полноважно да одлучува.

Владата на РМ го повлече Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за ревизија, со Предлог на закон и Предлогот за изменување на закон за изменување и дополнување на банките и штедилниците, со Предлог на закон.

Тоа се 10-та и 12-та точка на оваа седница.

Продолжуваме со 11-та точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам кој бара збор?

За збор се јавил пратениците Амди Бајрам и Етеми Фатмир.

Има збор пратеникот Амди Бајрам.

АМДИ БАЈРАМ:

Се повлекувам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Ѓ-динот Етеми Фатмир дали сака да земе збор.

ФАТМИР ЕТЕМИ:

Се повлекувам од дискусија.

Ако може процедурално.

САВО КЛИМОВСКИ:

Са во врска со точката можеме да разговараме.

Ако имате во врска со точката процедурално, повелете.

Бидејќи ние отворивме расправа по точката можете да се јавите ако не друго не може.

Добро, се откажува.

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за изменување и дополнување на Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот.

Ве молам да гласаме.

63 пратеници гласаа за, против и воздржани нема.

Констатирам дека Заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претреси и Предлогот на закон.

Молам да гласаме.

63 пратеници гласаа за, воздржан немаме, а еден е против.

Според тоа констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам општ претрес по Предлогот на закон.

Молам кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно - правната комисија поднесе амандман за бришење на член 3.

Отворам претрес по амандманот за бришење на член 3, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Дали имаме претставник од Министерството за финансии. (Нема).

Тогаш ја одлагаме оваа точка од дневниот ред, бидејќи немаме претставник од Министерството за финансии.

Минуваме на 13-та точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за домување, со Предлог на законот.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за домување.

Молам да гласаме.

58 пратеници гласаа за, 1 е воздржан и 6 се против.

Констатирам дека Заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Молам да гласаме.

51 пратеник гласаа за, 2 се воздржани и 8 против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претреси и Предлогот на закон.

Отворам општ претрес по предлогот на законот.

Молам дали некој бара збор?

За збор се јави пратеникот Радомир Карангелевски.

РАДОМИР КАРАНГЕЛЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги почитувани претставници на Владата.

Бидејќи брзо поминавме на усвојување на овој предлог, јас се извинувам, но пред оваа точка имавме координација со претставниците на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ и не знам дали може да се врати се точката.

Фактички се усогласивме да се симне овој Предлог на закон од дневен ред. Но бидејќи го изгласавме јас сега би образложил зошто Законот за изменување и дополнување на Законот за домување сметаме дека треба да се разгледа на една од наредните седници во една преработена форма, со оглед на тоа што само помошта што е дефинирана во ставот 2 од изменетиот член, на некој начин е не дефинирана, односно може да предизвика одредени несакани акции за извршување, односно за спроведување на владеење со предметниот стан.

Бидејќи на постојниот закон, како што е дадено во образложението, имаше не усогласување со Уставниот суд, односно Уставниот суд го укина членот 20, односно членот 11 од постојниот закон, сметам дека треба да се најде по соодветно решение, односно формулација во врска со ставот 2 за самопомошта.

Од тие причини како пратеничка група сметаме, веројатно ќе се произнесат околу тоа и пратениците од ВМРО-ДПМНЕ, сметаме законот да се преработи, односно формулацијата на текстот во вториот член од измените и дополнувањата на законот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Карангелевски.

Има збор потпретседателот на Собранието г-динот Томислав Стојановски.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Дами и господа, апсолутно се согласувам со г-динот Карангелески, бидејќи разговаравме по однос на содржината на овој закон. Меѓутоа да не биде тоа само наш разговор, сакам да излезам и со свој став пред Собранието, зошто се одлучивме на ваков предлог што предложи г-динот Карангелески.

Во Законот се предвидува самозаштита. Не доречен е текстот што се подразбира под самозаштита, ако на некој му е насилно одземен станот или без правна основа се вселил во станот, тогаш има право сопственикот или носителот на некое право на овој стан да се самозаштити. Корен на оваа одредба што ја предлага Владата се наоѓа и во Законот за парнична постапка, во институтот владение. Таму е дозволено е ако насилно му се одземе владението на сопственикот или на владителот, владението да си го поврати во рок од 30 дена. Дали ќе биде таа институција запазена или не во овие одредби, не сум сигурен, затоа што во образложението на Владата не се упатува на оваа законска можност што досега се практикувала.

Понатаму законот за парничната постапка е донесуван кога практично на ова поднебје, на територијата на РМ и порано на поголемиот простор на бивша СФРЈ, не се предвидуваа дека рекетарството и други форми на насилство. Дали овде со овој закон нема да направиме една иницијатива и поддршка, тие така наречени вон институционални организации, да си најдат оправдување во овие законски одредби. Тоа е по однос на членот 2, каде се говори за самозаштита.

Понатаму има и уште една друга интервенција каде се бара еден одреден процент за согласност, да се вршат интервенции на заеднички и со сопственички односи на една станбена зграда или семејна кука.

Потребата за одржување на еден имот не е само индивидуален интерес. Ако е

заеднички, сите кои учествуваат или имаат интерес да учествуваат во таа сопственост треба да имаат заштитено право, а не правото да зависи од волјата на другите сосопственици. Предлогот што сега овде е даден се дава еден т.н. кворум, да треба да бидат согласни 2/3, односно помалку или повеќе не е битно, за да може да се преземе една интервенција.

Од искуство како адвокат, баш на ова и се лемеа копјата околу примена на институтот заеднички имот, дали ќе зависи од волјата на еден или повеќе. Во судската пракса се утврди дека интервенција на заеднички имот ќе може да се врши ако е од интерес на сите, по одлука односно по добивање на мислење на стручна комисија или стручно лице. Сакам да ви дадам пример, зошто тоа е потребно.

Земете една зграда која има прооден кров или т.н. рамни плочи, каде со тек на време ќе се направи некоја пукнатина на една страна, а пукнатината ќе отиде дури на другата страна на кровот и таму ќе почне да тече на првиот стан од поткровјето, или ако количината на водата е поголема ќе настрадаат првиот, вториот или третиот стан. Ако се бара согласност од на пример 100 стана во зградата, тогаш ќе треба да има најмалку 60 станари, односно 60 сопственици да дадат согласност да се врши поправка на тие станови, а кровот е заеднички. Тогаш нема да има согласност и тој имот ќе пропадне.

За да се заштитило такво самоволие или злоупотреба на волјата се одлучува на еден независен институт. Тоа е стручно мислење за нужна поправка на кровот. Доаѓаат понатаму заеднички скапила, перални и др. заеднички простории кои некој ги користи, некој не и во секој случај станарите односно сопствениците се должни овој имот да го поддржуваат. Затоа нема да има потреба од број на согласност, туку од потреба и во интерес на целата зграда.

САВО КЛИМОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, јас процедурално би го кажал следното:

Со оглед на фактот дека ние веќе го утврдивме Предлогот за донесување на закон имаме две можности.

Едната можност е, нај елегантно, во секоја фаза претставникот на Владата може да го повлече овој закон на доработка, врз основа на укажувањата од страна на дискутантите и на Собранието.

Другата можност е да го гласаме и да не го изгласаме и во тој случај шест месеци истиот предлог нема да го ставиме на дневен ред.

Го молам претставникот на Владата, дали после сите овие укажувања од координаторот на Пратеничката група на ДА, од потпретседателот на Собранието и т.н. инсистира и понатаму да расправаме по овој закон.

СИЛВИЈА ТОМОВСКА:

Се прифаќа да се симне законот од дневен ред и да се доработи.

САВО КЛИМОВСКИ:

Добро. Тоа е најелегантното решение во оваа ситуација.

Минуваме на 14-та точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на растенијата, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот на донесување на законот.

Молам дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на законот за изменуваше и дополнување на Законот за заштита на растенијата.

Молам да гласаме.

66 пратеници гласаа за, воздржани нема, двајца се против.

Констатирам дека Заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Молам да гласаме.

66 пратеници гласаа за, воздржани нема, 1 е против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам општ претрес по Предлогот на закон.

Молам дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

ЗПК поднесе амандмани на член 2, член 3 за бришење на став 1 и на став 2, член 4 за бришење на став 1 и став 2, член 11 за бришење на став 4, член 13 за бришење на став 1 и став 2, член 14 за бришење на став 1 и став 2, член 15 за бришење на став 1 и став 2, член 16 за менување на став 2 и за додавање нов став 5 и на член 17.

Отворам претрес по амандманот на член 2 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата дали се согласува.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се прифаќа амандманот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Добро, тој станува составен дел на текстот на законот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 за бришење став 1 и став 2, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

Дали претставникот на Владата се согласува.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се согласува.

САВО КЛИМОВСКИ:

Добро, амандманот станува составен дел на Законот.

Отворам претрес по амандманот на член 4 за бришење на став 1 и на став 2, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се прифаќа амандманот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 11 за бришење на став 4, поднесен од ЗПК.

И со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отварам претрес по амандманот на член 13 за бришење на став 1 и на став 2, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се согласува Владата.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отварам претрес по амандманот на член 14 за бришење на став 1 и на став 2, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се согласува Владата.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отварам претрес по амандманот на член 15 за бришење на став 1 и на став 2, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Го прифаќа Владата.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отварам претрес по амандманот на член 16 за менување на став 2 и за додавање нов став 5, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се прифаќа амандманот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отварам претрес по амандманот на член 17, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласи повереникот на Владата.

ЈОВАН ДАМЧЕВСКИ:

Се прифаќа амандманот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Продолжуваме со претресот по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Молам, да гласаме.

73 пратеници гласаа за, воздржани нема, 1 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на растенијата.

Минуваме на точката 15 - Предлог за донесување на Закон за ратификација на трговската спогодба меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот и Извештаите на

работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за ратификација на трговската спогодба меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет.

Молам, да гласаме.

Во Собранието гласале само 57 пратеници, не знам на што се должи ова, уште еднаш ги повикувам пратениците кои што се

надвор од салата, а не гласале да влезат во салата, инаку можеме и да се преброиме, да видиме колку имаме внатре. Навистина нешто не е во ред.

Молам пратениците кои што се надвор да влезат во салата.

Очигледно е дека во салата има повеќе од 60 пратеници и Ве молам да го повториме гласањето.

72 пратеника гласале за, 1 против и 1 воздржан.

Констатирам дека е усвоен заклучокот.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам, да гласаме.

73 пратеници гласале за, 1 против, воздржани нема.

Констатирам дека е утврден предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отварам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам општиот претрес и отвораам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

73 пратеници гласале за, воздржани нема, 1 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на трговската спогодба меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет.

Минуваме на точката 16 - Предлог за донесување на Закон за ратификација на Договор меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за поттикнување и взаемна заштита на инвестициите, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот и Извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отвораам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет за поттикнување и взаемна заштита на инвестициите.

Молам, да гласаме.

71 пратеник гласале за, 1 против и 1 воздржан.

Констатирам дека е усвоен заклучокот.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам, да гласаме.

71 пратеник гласале за, 1 против, 1 воздржан.

Констатирам дека е утврден предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отварам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам општиот претрес и отвораам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

71 пратеник гласале за, воздржан 1, 1 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за поттикнување и взаемна заштита на инвестициите.

Минуваме на точката 17 - Предлог за донесување на Закон за ратификација на Договор меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за одбегнување на двојното оданочување и за заштита од фискална евазија, по однос на данокот од доход и данокот на капитал, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот и Извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отвораам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за одбегнување на двојното оданочување и за заштита од фискална евазија, по однос на данокот од доход и данокот на капитал.

Молам, да гласаме.

70 пратеници гласале за, 1 против и 2 воздржани.

Констатирам дека е усвоен заклучокот.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам, да гласаме.

68 пратеника гласале за, 2 против, воздржани нема.

Констатирам дека е утврден предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отварам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам општиот претрес и отворавам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

72 пратеника гласале за, воздржани нема, 2 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за одбегнување на двојното оданочување и за заштита од фискална евазија, по однос на данокот од доход и данокот на капитал.

Минуваме на точката 18 - Предлог за донесување на Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за соработка на полето на борбата против криминалот, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот и Извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за соработка на полето на борбата против криминалот.

Молам, да гласаме.

74 пратеника гласале за, 2 против, воздржани нема.

Констатирам дека е усвоен заклучокот.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве молам, да гласаме.

72 пратеника гласале за, воздржани нема, 2 против.

Констатирам дека е утврден предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отварам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам општиот претрес и отворавам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

73 пратеника гласале за, воздржани нема, 2 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Арапската Република Египет, за соработка на полето на борбата против криминалот.

Минуваме на точката 19 - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

Предлогот за донесување на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор?

Збор има г. министер Бедредин Ибраими, потпретседател на Владата и министер за труд и социјална политика.

БЕДРЕДИН ИБРАИМИ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, сметам дека се работи за еден законски проект кој е мошне важен и задира во реформите кои се во тек во Република Македонија. За среќа реформите во пензискиот систем започнале уште со поранешната Влада, а ние фактички ги продолживме малку по зајакнато и сега сме исправени да расправаме за измените и дополнувањата на Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

Дозволете ми накратко да дадам едно кратко образложение.

Пензиските системи се живи процеси, низ чија патека поминуваат генерации на луѓе, со цел да ги заштити и обезбеди со приходи за нивната старост. Од тие причини тие мора постојано да се следат, анализираат и прилагодуваат согласно општествено - економските услови во земјата, како и да се развива можноста за прогнозирање на нивната судбина, заради унапредување на социјалното осигурување.

Република Македонија има добро развиен систем на пензиско инвалидско осигурување, сличен на повеќето од рационални европски пензиски системи, односно систем кој работи со

режим на дефинирани пензии. Всушност, овој систем функционира врз принцип на генерациска солидарност, тековно финансирање, тековно финансиран што значи сегашните вработени осигуреници плаќаат за сегашните пензионери, очекувајќи дека нивните пензии ќе бидат финансирани од идните вработени.

Пензискиот систем на Република Македонија има долг историски развој. Тој егзистира на овие простори скоро 50 години постепено развивајќи и надградувајќи се со текот на времето. Социо - економските промени во изминатите неколку години не го оставија имун ни пензискиот систем, кој се соочи со големи тешкотии во неговото нормално функционирање. Неповолните движења во стопанството од почетокот на транзицијата кон пазарно стопанство, предизвикаа зголемување на бројот на претпријатијата кои работат со загуби, прогласување на технолошки вишоци на работната сила и отворање на бројни стечајни постапки. Тоа беа главните причини кои влијаеја на намалување на бројот на активните осигуреници од една страна и зголемување на бројот на пензионерите од друга страна, што доведе до намалување на соодносот помеѓу осигурениците и пензионерите.

Сите овие проблеми во пензискиот систем кулминираат во 1993 година и истата година беше направена неговата најголема рационализација со донесување на новиот Закон за пензиско и инвалидско осигурување. Во текот на 1995, 1996 и 1997 година продолжи рестриktivната политика во ова осигурување, со цел обезбедување на солвентен и стабилен пензиски систем. Позитивните ефекти од сите превземени мерки во континуитет се почувствуваат дури во 1997 година, па се до денес кога се воспостави урамнотежување на приходите и расходите, се успори забрзаниот прилив на приходите и расходите, се успори забрзаниот прилив на нови пензионери и се обезбеди намалување на трошоците за пензии, како дел од јавната потрошувачка.

Досегашните реформи покажуваат резултати на кратко, најмногу до среднорочен план, поради што се наметнува потреба од натамошни мерки базирани на долгорочни проекции на приходите, расходите врз основа на очекувани демографски и економски развојни трендови и нивни варијации, зависно од различните претпоставки при креирањето на политиката во оваа област. Бидејќи пензиското и инвалидското осигурување е област која се однесува на целокупното население во една држава, неопходно е да се тргне од анализа на промената на структурата на населението по возраст и тоа на долг временски период.

Исто така, релевантен фактор е како ќе се одрази стареењето на населението врз бројот на пензионерите, а тој сооднос конечно е показател за висината на трошоците на пензиите како процент од бруто домашниот производ.

За нашиот пензиски систем направени се повеќе исцрпни актуарски проекции, од кои се добиени резултати за идните состојби, кои претставуваат индикатори на трендот и обемот на приходите и расходите под одредени демографски и економски претпоставки, без измени на постојниот Закон за пензиско и инвалидско осигурување. Во проектираниот период од идните 100 години се очекува до 2020 година финансиската состојба да биде стабилна, поради поволните очекувани влијанија на економски развој, а по тој период се предвидува појава на дефицит кој перманентно ќе расте на долг рок, поради стареењето на населението. Соодносот на осигуреник пензионер ќе се приближи на скоро 1,2:1 што значи дека еден вработен ќе издржува еден пензионер. Трошоците за пензии ќе почнат повторно да покажуваат растеж и високо учество во бруто домашниот производ (13%), а тоа значи дека пензискиот систем ќе стане многу скап и не одржлив со изразита ставка во вкупните трошоци на јавната потрошувачка.

Од тука може да се заклучи дека Македонија како и другите земји со вакви пензиски системи, ќе се соочи со демографски промени, кои имаат негативно влијание врз системот, опаѓањето на стапката на раѓање и подолгото траење на животот, со што се менува структурата на населението.

Во ваквите услови македонскиот пензиски систем ќе стане перманентно не солвентен и нема да може да го плаќа износот на пензиите утврден според Законот.

Тој би можел да го одржи фискалниот биланс преку зголемување на стапката на придонесот или преку намалување на пензиите или преку зголемување на даноците. Овие решенија ќе можат да го вратат системот во рамнотежа на краток период, но долгорочно системот нема да биде ефикасен и солвентен. Високите стапки на придонес ќе го попречат економскиот пораст и ќе ги стимулираат обврзниците да ги одбегнуваат обврските кон системот, односно ќе имаат појава на евазија на придонесите, кои се основен извор на финансирање на системот. Од друга страна пак ниското ниво на пензии, можеби нема да обезбедува доволен приход за пензионерите.

Со цел да се надминат односно да се пресметаат овие очекувани состојби, се наметнува потреба од темелна реформа на пензиското и инвалидското осигурување во нашата држава.

БЕДРЕДИМ ИБРАИМИ: (Продолжение)

Од тие причини, сега пред вас, почитувани пратеници, се наоѓа текстот на Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување, што претставува една законска рамка, поточно го дефинира концептот на реформата на пензискиот систем.

Со овој закон се воспоставува повеќе слоен пензиски систем во Република Македонија. Новиот пензиски систем се предлага да биде составен од пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност и капитално финансирано пензиско осигурување, преку кој граѓаните на Република Македонија ќе обезбедуваат материјална и социјална сигурност.

Со предложените измени и дополнувања се уредува и реформира сегашниот пензиски систем и се воспоставуваат основите на задолжителното капитално финансирање на пензискиот систем, што и понатаму ќе биде разработено и поблиску уредено со посебен, односно друг закон.

Во членот 2 од Предлог - законот се уредува структурата на идниот пензиски систем и тоа: задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност, задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, до доброволно капитално финансиско - пензиско осигурување.

Задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност, значи првиот столб, всушност претставува досегашен реформиран систем, организиран според принципот на тековно финансирање, односно сегашните осигуреници плаќаат за сегашните пензионери. Овој пензиски систем може да се нарече и јавен пензиски систем, што ќе обезбедува дефинирани пензии, според однапред утврдена формула. Овој вид на осигурување ќе обезбеди остварување на право од пензиско инвалидско осигурување во случај на старост, инвалидност и смрт, што значи дека ќе се исплаќа дел од старосната пензија, инвалидската пензија, семејна пензија, како и најнизок износ на пензија.

Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, вториот столб, значи воспоставување на нов, однапред финансиран систем, со дефинирани придонеси. Со ова осигурување ќе се обезбеди остварување право на пензиско осигурување во случај на старост, односно ќе се исплаќа старосна пензија. Овој систем обезбедува тесна поврзаност и зависност помеѓу обемот на вложените средства, придонесите и идните надоместоци што ќе ги остварува секое лице базирани на пазарните законitosti. Овој начин на осигурување е врз принцип на собирање на средства преку плаќање на придонеси на лични приватни сметки, чии средства понатаму се инвестираат и добивката, намалена за трошоците за работа се додава на имотот на личните сметки.

Воспоставувањето и егзистирањето на повеќе слоен пензиски систем, како комбиниран систем од државен, тековно финансиран и капитално однапред финансиран пензиски систем овозможува како придобивки и предности за поединецот, така и за самиот пензиски систем во целина и за економијата на нашата земја.

Гледано од аспект на поединецот, ваков систем обезбедува поголема сигурност, бидејќи финансирањето на пензиите ќе се врши од два односно три извори. На овој начин ќе се постигне диверзификација на ризиците што секој систем ги носи, самиот по себе. Имено, на демографскиот удар што ги погаѓа сите тековно - финансирани системи остануваат имуни капитално финансирани пензиски системи. Додека пак економско - пазарните законitosti, имаат свои влијанија само врз капитално финансирани системи.

Од тука, постоењето на комбиниран пензиски систем обезбедува тие еден со друг да се потпомагаат, со нивно надолжување и полесно амортизирање на ризиците, со што се постига повисок степен на сигурност.

Исто така, со воведување на лични приватни сметки, со цел да се инвестираат средствата што се акумулираат на тие сметки, дава можност за обезбедување на поголеми приходи за старите денови. Транспарентноста на работењето на овој вид пензиски систем е важна карактеристика за секој поединец, од причини што тој во секое време ќе знае со колку средства располага на својата сметка, во какви инструменти е инвестиран неговиот имот и каква добивка се остварува од инвестирањето.

Во однос на целокупниот пензиски систем, повеќе слојноста помага во постигање солвентен пензиски систем и тоа на долгорочен план, што е цел на секоја држава при креирањето на својата социјална политика. Имено, со намалувањето на обемот на државниот пензиски систем за сметка на воведување на капитално - финансиран систем, долгорочно обврските на државниот систем ќе се намалат, со што истовремено ќе се постигне намалување на јавната потрошувачка во делот на пензиите.

За разлика од тековно финансираниот пензиски систем што не ги поттикнува заштедите на населението поради генерациска солидарност, системот на капитално - финансирана основа ќе има влијание на зголемување на националните заштеди и тоа долгорочно, што веројатно ќе претставува инструмент за развој на финансискиот пазар и засилување на моќта на инвестирањето, што ќе резултира врз порастот на економијата.

Во пензискиот систем на Република Македонија е вклучено и доброволно пензиско осигурување на капитално - финансирана основа, значи третиот столб. Значајно за ова осигурување е што во него можат да бидат вклучени сите лица кои сакаат да обезбедат повисок обем на материјална сигурност од задолжителното осигурување, како и сите граѓани кои не се опфатени со задолжителното осигурување.

Во новиот пензиски систем задолжително ќе бидат вклучени лица кои прв пат ќе се вработат, од денот на почетокот на примената на законот, со кој што ќе се уреди задолжителното капитално финансирано пензиско

осигурување, односно младите генерации, со што се обезбедува постепено на воведување на овој систем.

Исто така, покрај задолжителното вклучување, се дава можност и за доброволно влегување во системот на постојните осигуреници, доколку имаат интерес за тоа.

Предлогот за реформата ги балансира интересите на идните генерации на пензионери, со интересите на сегашните генерации на пензионери, осигурувајќи соодветни пензии и за денешните и за утрешните стари лица. Транзицијата кон новиот систем со два столба, ќе се одвива многу постепено во текот на следните 50 години. Во текот на преминот, постојниот систем со еден столб и новиот систем со два столба ќе функционираат паралелно.

Од тука, може да се каже дека оваа реформа ќе опфати повеќе од младите лица, а постарите веројатно ќе останат во системот со еден столб. Како што поминува времето, се поголем дел од работната сила ќе биде вклучен во системот со два столба, бидејќи младите работници задолжително ќе влегуваат. Можеби по 25 години практично целата работна сила ќе биде вклучена во системот со два столба и првите пензионери од системот со два столба ќе се појават во тоа време. Постепено, помеѓу 25-та и 50-та година од реформата составот на пензионерите, ќе се промени од систем во еден столб во систем во два столба. До 50-та година реформата, транзицијата ќе биде завршена и сите пензионери ќе бидат членови на системот со два столба.

Конечно, оваа реформа значи потреба од градење на стабилен, сигурен и современ пензиски систем на долгорочни патеки, што истовремено претставува определба и стратегија за вклучување во европските интеграциони процеси и чекор поблиску до семејството на земјите членки на Европската Унија.

На крај, само да спомнам дека помеѓу социјалните партнери имало неколку состаноци, на кои е расправано по Предлогот на законот, но за жал имаме одредени отпори и реакции од страна на социјалниот партнер, т.е. Мнозинскиот синдикат. Така што имаме време во меѓу периодот од првата до втората фаза на донесување на овој закон, да дојдеме до одредени концензуални решенија со нашите социјални партнери, така што таа можност ја оставам отворена. Зависно и од расправата што ќе се води на ова Собрание, може да има одредени измени и дополнувања на законот, можеби и со други решенија. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на потпретседателот на Владата и министер за труд и социјална политика господинот Бедредин Ибраими за воведното излагање.

Ние продолжуваме со расправа.

Молам, кој бара збор?

За збор се јави господинот пратеник Александар Гештаковски.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Господине претседателе, почитувани пратеници, во потполност не можеме да се согласиме со воведното излагање на министерот, потпретседателот на Владата, бидејќи се работи за доста битен значаен закон, иако е во форма на измена и дополна, бидејќи се однесува, пред се на целата популација на Република Македонија, не само на сегашните пензионери и сегашните вработени, дури и на тие кои не се вработени сега ќе делува тој дел.

Затоа, на почетокот е битно и важно да утврдиме дали има потреба од реформа на пензискиот систем? Јас би истакнал дека потреба од реформа на сегашниот пензиски систем постои, пред се од причини што во еден дел беа истакнати и од страна на надлежниот министер, но основно е тоа да имаме еден сигурен, стабилен и современ систем на пензискиот систем, што на граѓаните на Република Македонија по истекот на работниот век, ќе им гарантираат стабилна и мирна старост.

Покрај тој битен елемент за реформа на правниот систем битни се и многу важни и анализите направени пред се за сегашната состојба на Фондот за ПИО од материјален аспект, а и од демографски аспект.

Од анализите, односно овие анализи на една долгорочна основа не даваат сигурност за опстојување на сегашниот пензиски систем и во одреден дел тие, од страна на министерот, беа истакнати, бидејќи во одреден дел сегашната добра финансиска состојба на пензискиот систем ќе дојде во состојба да не може да го финансира, да биде не солвентен, со што ќе настане или намалување на пензиите или зголемување на стапката. Така, во тие предвидувања, во одреден период треба да се зафаќаат за редовно исплаќање на пензиите, да се зафаќа дури со стапка од 30% од бруто личните доходи на вработените, а врз основа на демографските движења во одреден период, за едно 30 години, ќе дојде еден работно способен граѓанин да издржува еден пензионер.

Затоа и од овие долгорочни согледувања се наметнува потребата од реформа на пензискиот систем.

И уште еден битен и важен елемент, со што во потполност се согласуваме и јас го прифаќам тоа што реформите во пензискиот систем треба да имаат континуитет. На тоа се повика, пак ќе го цитирам надлежниот министер, кој кажа дека реформите во пензискиот систем се започнати во еден претходен период, дури истакна и од претходната Влада. Затоа, за задржување на тој континуитет или го нуди овој закон тој континуитет, би требало да се потсетиме на периодот кога започнаа реформите во пензискиот систем во Република Македонија, особено реформите во Фондот.

Тие, во почетокот на 1993 година се остваруваа во исклучително тешки услови. Во тој период, би требало да нагласиме, дефицитот во 1993 година изнесуваше 2.451.000.000,00 денари, се доцнеше со исплатата на пензиите, приливот на многу корисници на пензии изнесуваше во просек по 1.520 годишно и доколку не се преземаа мерки и активности се предвидуваше доцнење во исплатата на пензиите да изнесува и до пет месечни исплати на пензии.

Затоа, во тој период се презедоа одредени мерки во континуитет, а особено со донесувањето на Законот за ПИО и неговото дополнување, потоа се започна со реформата во пензискиот систем, кој тогаш во тоа време го бараа, пред се во тој дел се направи зголемување на стапката на придонесот за ПИО од 18 на 20%, со воведување на дополнителниот извор на приходи на Фондот од акцизи на нафтни деривати по стапка од 9,18%, со предвидување на дополнителни средства во Буџетот на Република Македонија и со донесување на изменувањето и дополнувањето на Законот за финансиско работење, а во тој период до денеска се остварија следниве резултати:

Цитираниот дефицит во 1993 година, што изнесуваше 2.451.000.000,00 денари постепено се намалуваше. Така, во 1997 година за првпат после осум години се оствари суфицит на Фондот за ПИО.

За првпат се изврши исплата на заостанатите пензии, со што се скрати рокот на пензиите. Исплатата на пензиите се вршеше во предвидените рокови, односно таа се вршеше во тековната за претходниот месец, на ист начин како и платата на вработените.

Бројот на новите корисници на пензии изнесуваше во просек околу 300 корисници годишно.

Исто така, со плаќањето на заостанатите придонеси, со дисконт се овозможи на околу 135 илјади вработени во Македонија да го регулираат своето право од работен однос. Со плаќањето на придонесите најдоцна до 25 во месецот за изминатиот месец се воспостави поголема дисциплина и ефикасност во тековното остварување на придонесите.

Ова е оној дел што претставува континуитет на започнатите реформи, а тоа треба да го претставуваат овие реформи и на сегашната добра финансиска инсолвентна состојба во Фондот за ПИО.

Меѓутоа, би морале да кажеме дека реформите што се предлагаат со овој закон за измена и дополнување, не се целосни реформи, односно не значат заокружување на веќе започнатите реформи од 1993 година, а пред се од следните причини:

Почитувани пратеници, може ли да се вршат реформи и тоа да се прави со изменување и дополнување на постојниот Закон со воведување на основниот и битен дел на

задолжително капитално финансираше на ПИО, за кое е предвидено само рамка, а таа да се уреди целосно со посебен закон, без рок кога тој ќе се донесе, за да може реформираниот систем да се остварува.

Би сакал тука да кажам дека и на матичната Комисија за труд и социјална политика, од страна на предлагачот беше преземена обврска да се дефинира тој рок, кога ќе се донесе овој закон.

Исто така, реформата на ПИО мора да понуди јасен концепт, преточен во нов закон за ПИО и тоа за задолжителното пензиско врз основа на така наречената генерациска солидарност и Закон за задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, како една целина, пред овој Парламент да добиеме пакет на закони, една слика за законите што подоцна ќе зборувам, а основно и битно е тоа што во своето функционирање граѓаните ќе знаат какви придобивки, односно негативности носи реформата на овој пензиски систем.

Исто така, во ваквото гледање на овој Предлог за изменување и дополнување на законот, би истакнал дека одреден недостаток и одредена слабост е тоа што нема квантификации, пред се за потребните финансиски средства или така наречени транзициони трошоци, бидејќи треба да се знае колку ќе ја чинат Република Македонија реформите, од каде ќе се обезбедат тие средства и дали сме подготвени сите да го поднесуваат товарот на овие реформи?

Исто така, доколку парламентарното мнозинство го прифати овој закон, од страна на претставниците на Министерството се презеде обврската пред матичната Комисија за труд и социјална политика ќе ги предложат тие квантификации до пратениците за согледување.

Почитувани пратеници, една од најважните и најбитните работи за успешно водење на сите реформи, особено на овие реформи во пензиското и инвалидското осигурување, што истакнавме, се однесуваат на сите граѓани на Република Македонија, е довербата на осигурениците и јавноста во пензискиот систем.

Дали таа доверба, овој Предлог за измена и дополнување на законот е направена. Во секој случај не е. Би истакнал, иако надлежното Министерство правеше напори преку Националниот комитет за спроведување на реформите во пензискиот систем да го промовира тој дел во одредени градови во Република Македонија, исто така би истакнал и одредени пратеници од Матичната комисија беа во посета на одредени земји да видат како функционира ваквиот систем и што се презема за реформирање на пензискиот систем, во основа не се изгради таа доверба. За тоа сме сведоци и вие го имате дописот од страна на Синдикатот, тоа се ставови, мислења и предлози во однос на овој закон и во однос на реформата на пензискиот систем, што истакнуваат дека Синдикатот е

вклучен уште од првите согледувања на Националниот комитет за реформа, пред едно три години, па од вработени од Агенцијата "КАРАНА", потоа во втората фаза на реформите, но во дадениот момент таа доверба, како што истакна и самиот министер, а и ние сме сведоци, јавноста дека на вчерашната седница на Економско - социјалниот совет не се постигна одредена согласност.

Понатаму, би ги истакнал забелешките и мислењата од Синдикатот. Исто така, довербата не е изградена, што е битен елемент, бидејќи вие како пратеници, ние и вас имаме добиено и мислења, ставови и предлози од страна на Здружението на пензионерите на Република Македонија, кои исто така имаат огромен број забелешки.

Но, основната и најбитна забелешка е што тие не биле вклучени во изработката на моделирањето, предлагањето на овој многу важен и многу битен закон, што во огромен дел се однесува и на нив самите, а какво значење има Сојузот на пензионерите и кој е бројот, вие самите знаете.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ: (Продолжение)

Исто така би сакал да ја истакнам основната забелешка и од другиот партнер во економско социјалниот совет, имавме можност да видиме од средствата за информирање, а тоа е дека и во Комората велат дека лесно ќе го надминеме овој проблем во втората фаза, но доколку наш претставник беше вклучен во изработката на законот, немаше да ги имаме овие проблеми, немаше да имаме такво недоразбирање. Реформите многу тешко се примаат од јавноста, од граѓаните. Што е во тој дел многу битно? Битно е, затоа што, овој закон, нуди одредени рестриктивни мерки. Тоа многу јасно и гласно е кажано во законот и од страна на претставниците на Владата. Во глобала не би ги цитирал, бидејќи тие пред се, се однесуваат на најбитниот елемент, продолжување на работниот век за пензионирање, а тоа од 63 на 65 години за мажи, односно 60 до 63 за жени. За висината, можеме да кажеме дека има и алтернативно решение, со 63 години. Условот за пензионирање е 15 години работен стаж и 65 години основното решение во работен век, без разлика на другите услови. Тоа е еден од рестриктивните моменти. Точно е тоа што вели и самиот министер дека ќе се однесува тој дел на идните пензионери 2015, 2025 година, не се однесува на сегашните пензионери, односно со воведување на капиталното пензиско осигурување.

Исто така, многу битно и многу важно за граѓаните и за сите заинтересирани, што основицата се намалува од 80 на 72%. Точно е тоа дека тоа ќе се применува на идните пензионери, кои ќе почнат да го остваруваат своето право, кога ќе почне да функционира системот на задолжителното капитално осигурување, но сите тие определби, особено, пред се, на делот на предвременото

пензионирање, за тоа министерот зеде обврска, дали ќе го разработи со тие забелешки, ќе биде истакнато. Исто така со намалување на високата старосна пензија на одредена категорија на осигуреници, кои не се факаат пред се на зголемување на семејната пензија, на годините на старост за семејна пензија и како на намалување на годините на семејната пензија на учениците и студентите, која до сега беше 26 години, се предлага да се намали на 24 години.

Овие се битни рестриктивни елементи, како да делуваат на сегашните и идните пензионери, што не даваат доверба и сигурност кај граѓаните, за спроведување на реформите.

Овој вакум или недоразбирање, или не доближување на ставовите меѓу Синдикатот, меѓу надлежното министерство, а сега дојден во Парламентот, ќе се обиде да се надмине со едно процедурално или деловничко решение, кое беше предложено во матичната комисија, а колку што јас можев да сфатам од средствата за информирање и на економско социјалниот совет. Тоа да се премине со деловничката одредба, Парламентот да ја утврди потребата, сите овие забелешки, да ги убеди пратениците и да го задолжи надлежното министерство, да изготви нацрт Закон за пензиско и инвалидско осигурување, врз основа на надминување на сите овие проблеми, со расправа во сите заинтересирани субјекти и на Собранието да му предложи нацрт на закон, што е најнормално еден ваков закон, за кој сите се согласуваме дека е важен и битен закон.

Оттука, произлегува другиот многу битен елемент, битен од наш аспект, битен за Владата, битен за Република Македонија, битен за прилагодување и хармонизирање на нашето законодавство, према европското.

Се случуваат чудни и интересни работи. Пратениците од опозицијата и од позицијата на матичната комисија се залагавме за овој дел, се усогласивме, од прилика и во своите дискусии, но кога дојдовме да одлучуваме, претставникот на Владата кажа дека Владата до 15 март е задолжителна да го донесе овој закон, со тоа што, од Светската банка е користењето од втората транша и користењето на еден кредит од 15 или 20 милиони долари. Тоа е оној лимитирачки фактор. Тука е онаа дилема, дали треба добар закон, со кој министерот во својата изјава вели мора да имаме за нас и за граѓаните една слика. Задолжителниот систем капитален на осигурување е многу битен. Не е како досегашниот, тоа е една голема битна новина, новина која бара целосна процедура и изградување на законодавството, од функционирање на банките, од функционирање на пазар на хартија од вредност, тие пари кои одат од 7% од нашите бруто плати, ќе ги издвојуваме, ќе му ги дадеме на некој инвестиционен фонд, приватен фонд за пензиско осигурување, да ги пласира на пазарот на пари, да ги оплоди и тие пари на индивидуалната

сметка, кога ќе ги исполниме условите да ни ги врати за мирни денови. Тоа е многу битно и многу важно.

Министерот, морам да кажам и претставниците на Владата, тие во своето образложение во законот, кажуваат како ќе функционира, кажуваат за банка, за донатор, кажуваат за приватните фондови, дека ќе гарантира државата, но тоа ние го немаме. Затоа, главниот недостаток на овој дел од законот, нема една целина, нема целосна слика и одредени припреми на Република Македонија, на пазарот на пари, а времето на примена на овој закон, во одреден дел, во однос на старосната граница е септември оваа година, односно другиот закон што ќе се донесе во 2001 година, е точно дека овој закон воспоставува рамка, нема да се применува без другиот закон, но ние правиме само формално - правна реформа, ги известуваме граѓаните, а не можеме да го видиме.

Врз основа на овие согледувања, бидејќи не дава целосна реформа, иако сме пратеничка група на СДСМ, целосно ги поддржуваме реформите, за стабилен, сигурен, современ пензиски систем, не можеме да го поддржаме во оваа фаза законот и во оваа варијанта за измена и дополнување, иако морам да кажам дека одреден дел на реформите, се согледување од претходната Влада. Кога ќе ја добиеме пред Парламентот целосната слика, што значи граѓаните сигурноста, дали имаат гаранција, бидејќи министерот кажа дека сигурни ќе бидат парите во овие фондови. Не можат да бидат сигурни, ако ги немаме механизмите.

Затоа ставот на СДСМ и мојот личен став е дека, во оваа фаза нема да го поддржаме овој закон, а за накнадното донесување, врз основа на согледувањата, врз основа на размислувањата, дали е сигурен и стабилен тој систем, ќе го искажеме своето мислење и сигурно ако е добар, ќе му дадеме поддршка.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот пратеник Александар Гештаковски.

За збор се јави господинот пратеник Борислав Трповски.

БОРИСЛАВ ТРПОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, Законот за пензиско и инвалидско осигурување, со право се смета дека е еден од најзначајните системски закони, со оглед на бројот на сугестиите на кои се однесува. Оттука, големиот интерес кој понудува секоја измена на овој закон, што е случај е и со предложениот Предлог за донесување на законот за измени и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

Гледано од аспект на условите и потребите кои треба да ги задоволат, за да се обезбеди консеквентност по оваа област, во начело, е прифатлива констатацијата од

натамошни реформи во пензискиот систем. Меѓутоа, со оглед на значењето што ги има овој закон, од една страна, а од друга страна потребата од донесување на еден ваков закон, со право може да се констатира, дека се уште не постојат социјал - економски услови за предложените реформи во пензискиот систем.

Меѓу другите неповолни состојби, што беше истакнато и во уводното излагање, пред се во стопанството, јас посебно сакам да го истакнам прашањето на невработеноста, бидејќи сметам дека ова прашање е во директна врска со успешното функционирање на пензискиот систем, бидејќи во прашање е бројот на осигурениците, од кои се финансираат пензиите.

Оттука, сметам дека Владата најпрво требаше да предложи нов законски проект, за зголемување на вработувањето. При тоа, да предложи, односно да предвиди одредени поволности, кои би влијаеле на поттикнување на стопанските субјекти, за да дојде до поголемо вработување. Ние знаеме дека имавме одреден закон, за зголемување на вработеноста, тој закон беше укинат и од страна на Владата беше истакнато дека во најкраток рок ќе се предложи нов законски проект, со кој ќе се придонесе за зголемување на вработеноста. Меѓутоа, до ден денеска таков предлог на закон немаме.

Ова прашање, добива во својата тежина, ако се има предвид структурата на новиот пензиски систем, кои се заснова на 3 столба: се поставува прашањето, дали стапката која се предлага за задолжителното осигурување, ќе биде доволна, да ги елементира потребите на сегашните пензионери. Оттука сметам дека Владата, реформата на пензискиот систем требаше да ја предложи во пакет со останатите закони, пред се законот за вработувањето и останати законски проекти, кои ќе придонесат за одредени даночни олеснувања во оваа сфера, за да добиеме поволна основа и поволен број на осигуреници, кои ќе гарантираат една поповолна состојба во сферата на пензискиот систем.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на пратеникот Борислав Трповски.

За збор се јави господинот пратеник Нано Ружин.

НАНО РУЖИН:

Почитуван претседателе, почитувани министри, почитувани дами и господа пратеници.

Морам да констатирам дека ми е многу драго, што овој мошне значаен закон изгледа дека е заинтересирана само пратеничката група на СДСМ, меѓутоа тоа е разбирливо, со оглед на нејзината лева ориентација, со оглед на нејзината поголема близокост со корисниците на пензии и со оглед на тоа што мисли за утре. Имено, сите вие ќе бидете утре пензионери и сите сте заинтересирани за тоа, што ви се спрема денеска.

Јас не мислам да го критикувам овој закон, едноставно да кажам одредени мои

согледувања, во моментот кога тој се носи. Всушност, предлагачот на законот е соочен со две работи, кој што му тежат, од една страна императивите на меѓународните институции, кои велат, мораме да го реформираме пензискиот систем, а од друга страна, реалниот политички социјален, економски и финансиски систем, во оваа држава денеска.

Всушност, кога се зборува за пензискиот систем, секогаш ми навираат сеќавањата на една седница од минатата година во ова време, кога некои велеа еве СДСМ ги изел парите од Фондот. Сега, уште во преамбулата ви е назначено што значи пензиски инвалидски фонд. Тоа е фонд, кој што дневно се полни и се празни, односно се редистрибуира. За жал, имаме таков фонд, систем, кој што е мошне нестабилен, имено, се пресметало, а вие самите знаете да имате пензија, треба да котизирате или да штедите околу 40 години, за просечна пензија исто така околу 20 години. Секоја чест на оние што подолго живеат и подолго го користат пензискиот фонд. Но, исто така треба да знаеме што трендовите се такви, дека денеска луѓето подолго живеат, а со тоа и списоците на пензискиот фонд се многу поголеми, со оглед на тоа дека животниот век на човекот се продолжува.

Што е всушност пензијата? Пензијата е еден вид покривање на ризикот на стареење. Тоа е еден вид социјален договор меѓу генерациите и меѓу половите, со кои што луѓето си обезбедиле во иднина, заради ризикот на стареењето, кој е еден ризик, кој перманентно се развива, да си обезбедат да не ги гледаат нивните деца, туку да имаат еден сигурен социјален живот. Затоа е воведен, во денешната традиција на современите пензиски системи, така наречениот принцип на задолжително котизирање, или задолжително штедење. Вие во текот на вашиот работен век давате пари, кои што еден ден ќе ви се вратат. Тоа се така наречените стекнати права и со котизирањето, вие сте стекнале права и тие пари ви се враќаат.

Нормално, од 1945 година наваму, во сите развиени земји, овие пензиски системи доживеаја еден мошне голем бум, тие се унапредија, меѓутоа и корисниците исто така се зголемија, значи бевме сведоци на еден демографски пораст на населението, но исто така, на еден огромен економски раст, доминација на активно вработено население, кое котизира, значи кое оставаше пари, развој на женскиот труд, кое скоро 40% од вкупниот работен труд од 1945 година во Европа, но и економски раст, кои создава нови работни места. Нормално, со целата оваа значајна револуција, со унапредување на социјалното законодавство, финансиски и т.н., ние сме дојдени во ситуација, што го наметнуваат надворешните фактори, живееме во едно транзиционо општество, да промениме нешто во нашиот систем, односно размислуваме за нашата иднина. Денеска што ќе се изгради, ќе биде утре наша пензија.

Пред се, важноста на овој закон е од огромно значење, би рекол консензуално значење. Тоа е оној вид на закони со кои, кои што, партиската поделеност не е битна. Потребен е еден општ консензус, не само на партиите, туку и на Синдикатот и на работодавецот и на пензионерите нормално.

Затоа, кога ги спомнувам овие елементи, веќе ја гледам првата грешка на предлагачот. Зошто, своевременно, не стапил во еден широк разговор со овие субјекти. Вчера ние видовме на телевизија, како се однесуваше претседателот на Синдикатот, ние на Комисија исто така, имавме мошне бурна расправа. Луѓето едноставно, не прифаќаат ваква промена, независно од прагматизмот, со кои настојува да го оправда Владата.

Ние како социјалдемократи застануваме зад оваа позиција на Синдикатот.

Втора работа: зошто се прави дополнување на Законот, кога се работи за револуционерен закон. Дури и од маркетиншки аспект, господине министер, законот не би требал да се надополнува или нашминкува, туку да се вика посебен закон за воспоставување на нешто ново. Дури сметам дека ќе биде многу по корисно, секое од овие столбови да бидат исто така регулирани, со посебен закон или зошто вие тоа го избегнувате?

Моја хипотеза е дека се плашите, бидејќи ќе треба да се реализира тој закон. Кога имате конкретни закони, вие нема да бегате од реалноста, или ќе се реализираат или ќе се предадете и ќе констатирате дека не сме во состојба да го изградиме, или времето е такво што актуелната Влада можеби не е во состојба да го реализира тоа. Зошто? Дали постои одредена инфраструктура на закони кои што мораат да го следат овој проект, кој што Вие го предложивте. Не. Дури и она што постоеше вие самите го укинавте, тоа беше Законот за зголемување на вработувањето, еден ирационален потег, мислам сите се чудиме и денеска, веројатно и некој меѓу вас, барем ќе имавте еден изговор да кажете: Еве правиме нешто во доменот на зголемувањето на вработувањето. Бидејќи што ќе се случи? Генерации и генерации се произведуваат нови, завршуваат факултети, или средни школи, генерации на пензионери се пензионираат, тие пензионери треба да бидат финансирани од котизациите, од придонесите на вработените. Значи од една страна импутот не се ефектуира така како што треба, а од друга страна аутпутот заминување во пензии, притисокот врз пензискиот систем, врз пензискиот фонд станува многу поголем.

Со други зборови во едно општество каде што постои огромен технолошки вишок, каде се предвидуваат нови стечајни постапки и отпуштања од работа, рационализации и т.н., каде што имаме големи доцнења во исплатата, еден неразвиен финансиски систем, многу е тешко и покрај добронамерноста на Владата, да

се воспостави овој нов систем на пензиско и инвалидско осигурување, овој нов пензиски систем.

Имам доста конкретни забелешки врз самиот текст. На пример една на која што се сеќавам, бидејќи претпоставувам дека во другата фаза или две ако дозволите ќе ги кажам. Меѓутоа, исто така еве еден парадокс. Трендот во западно европските земји е да се поместува границата на пензионирање. Се констатира дека со оглед на виталноста на луѓето, значи 60 годишната од 2000-та и 60 годишната од 50-та не е иста работа, многу елементи влијаеле врз тоа, веројатно општеството бара прво да го смали притисокот врз пензискиот фонд, со тоа што подоцна ќе ја зголеми границата кон подоцнежна пензионирање. И тоа е еден современ тренд во западно-европските земји. Меѓутоа, кај нас исто тоа е во законот предвидено. Реалноста покажува дека со тоа ќе се смали можноста за да се отворат тие работни места, кои што се ослободуваат во текот на сегашната граница на пензионирање. Тука претпоставувам да се оди ако може или селективно, или со некој амандман нешто да се направи. Можеби во еден поширок состав убаво да се размисли околу таа идеја. Инаку идејата е современа, меѓутоа за современи и богати општества.

И конечно инсистирам тоа да биде во три фази.

И конечно ќе завршам со една мисла на Денис Деружмон, еден познат европеец борец за европската идеја, кој што вели, а Вие споредете ја со нашата состојба, "декадентноста на едно општество ќе почне кога ќе почнеме да се прашуваме што ќе ни се случи, наместо што можам да направам."

Се надевам дека ќе престанеме да се прашуваме што ќе ни се случи утре, а токму овие промени кои што се предвидени во овој закон не тераат да го поставуваме ова прашање.

ЉУПЧЕ РИСТЕСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, почитувани пратеници, навистина денес имаме една сериозна тема и еден сериозен закон, кој што ќе има импликации верувам во еден цел нареден век, што значи некаде до 2100-та година, додека замислениот фонд во овој Предлог за измени и дополнувања на Законот за пензиско и инвалидско осигурување ќе биде со реперкусии кои што веројатно ќе бидат позитивни, затоа што идејата е да се обезбеди еден период на животот, кој што е од биолошки и природни причини период кога човекот навистина заради своите физички способности, е во состојба кога му е потребна финансиска помош, а таа финансиска помош ќе треба самиот за себе во еден период кога е креативен и работоспособен да обезбеди за себе една сигурна иднина. Сметам дека дилемите кои што постојат и помеѓу пратениците, а исто така и во најшироката јавност околу овие измени во Законот за пензиско и инвалидско осигурување сигурно се на место,

затоа што сите сме во ситуација да размислуваме за период од после најмалку 20 години, а најверојатно после 40 години кога импликациите, односно последиците од овој закон најдобро ќе се почувствуваат.

Сигурно имаме многу дилеми затоа што се работи за еден поголем временски период, период кој што ќе се однесува на генерациите кои доаѓаат по нас, бидејќи најверојатно со овој закон ние како актуелно вработени и учесници во формирање на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување нема ни да ги осетиме благодетите од тој фонд. Меѓутоа, токму заради тоа реформите се прават за денешните вработени се обезбедат во ситуации кои што можат да настанат и што помалку флукуациите во економијата и во стопанството, што помалку да имаат одраз токму врз живеењето и функционирањето на тој пензиски фонд. Примерите кои што ги имавме во минатото во 1993, 1994 година треба да ни бидат поука дека поголемите потреси во стопанството и во економијата најсилно се одразуваат врз пензионерите. И бевме сведоци на една состојба кога навистина пензионерите се најдоа во една независна ситуација.

Токму заради тоа развиените општествени системи на запад измислиле механизми, со кој што пензионерите ќе бидат заштитени од такви поголеми потреси и токму овој закон е по пример на едни такви системи кои што подолго време функционираат. Секако во јавноста е присутна тезата дека сегашните пензионери, односно Сојузот на пензионерите и Сојузот на синдикатите биле на некој начин исклучени, односно не биле вклучени во подготовките и припремите за овој закон. Јас најодговорно тврдам дека веќе скоро една година и Сојузот на синдикатите и Сојузот на пензионерите се вклучени уште од првите идеи за реформи на пензискиот систем. Доколку претседателот на Сојузот на синдикатите не е информиран од неговиот повереник, кој што присуствуваше тука во повеќе наврати и неговиот повереник беше присутен во една делегација во Унгарија, која што имаше за цел да се запознае како се оформува, како се применува и како функционира еден таков пензиски систем, како што ние сега сакаме да формираме и да спроведеме, верувам дека најверојатно не е информиран и заради тоа толку жестоко се противи на овие реформи.

Исто така, самиот претседател на Сојузот на пензионерите на Македонија беше присутен во таа делегација и пензионерите се присутни од самиот старт на припремите за измени и реформи и мислам дека воопшто не држи тезата дека овие две структури многу значајни во општеството и воопшто во формирањето на јавното мислење, биле активно вклучени, меѓутоа нивната инертност, нивниот отпор кон овој закон и кон реформите можеби има некое оправдување, околу тоа дали ние како систем, како општество, како држава, можеме да

ги гарантираме тие влогови, тие средства кои што ние како вработени ќе ги вложуваме во тие два столба од пензискиот систем. Меѓутоа, секако дека недовербата во банкарскиот систем, недовербата во многу финансиски институции, која се создаде заради многуте потреси што беа со аферата ТАТ и т.н., мислам дека еден ден треба да се надминат, дека правната држава навистина ќе почне да функционира и ние мора да градиме доверба кон институциите на системот, а работите кои што се случија сигурно ќе бидат една иницијална искра за да ние формираме такви системи, кои што ќе ги гарантираат и средствата и правата на граѓаните.

Причините за донесување на еден ваков закон, за мене се во основа две главни.

Прво, токму заради иднината на вработените и на пензионерите, односно на формирање на еден стабилен пензиски систем.

И втора причина е таа што Македонија мора да биде на реформскиот курс, односно да го реформира целиот општествен систем, по теркот на западните држави, за да го задржи и да го одржи чекорот кон интеграција кон европските земји и институции.

Токму овие две причини се причината по мене најдлабока за да се направи една ваква реформа. Сметам дека се она што се дискутира и коментира дека овој пензиски систем е избрзан, предвремен, мислам дека не држи, затоа што токму рефлексите од овој закон ќе се почувствуваат многу доцна и токму со овој закон ќе бидат најмалку зафатени сегашните пензионери, бидејќи нивното право на пензии и средствата кои што се обезбедуваат преку постоечкиот систем на генерациска солидарност и понатаму остануваат, а додека ново вработените со издвојување на дел од придонесот за пензиско осигурување, на еден начин си обезбедуваат за себе една по среќна и по безбедна старост, а додека со дел од својот придонес го задржуваат и она што се вика генерациска солидарност, односно го финансираат исплатувањето на пензиите на сегашните пензионери.

Јас имав прилика со таа делегација, во која што беа присутни токму и претставниците од синдикатот и претседателот на Сојузот на пензионерите на Македонија, ја посетивме Унгарија и впечатоците кои што ги понесовме од таму навистина се импресивни и дека Унгарија е длабоко навлезена во овие реформи, фондовите како приватните така и државниот фонд, беспрекорно функционираат и токму од тие согледувања што ги имавме таму, верувам дека и ние можеме да направиме еден таков пензиски систем и покрај различните специфики, бидејќи невработеноста во Унгарија во моментот е некаде околу 10%, а во Република Македонија е над 30%. Што гледано математички, можеби доколку Владата успее со своите програми за забрзан економски и стопански развој, е многу по поволна ситуација за Република Македонија, затоа што во

старт со зголемување на бројот на вработените сегашниот фонд за пензиско и инвалидско осигурување ќе се здобие со поголем број на средства, бидејќи Македонија со 30% невработеност го издржува овој број на пензионери што сега го има. И доколку тој број на невработени се сведе на некоја разумна бројка од 10 до 15% невработени, тогаш Фондот ќе биде и со суфицит на средства за исплата на пензии.

Го делаам мислењето со колегите кои претходно дискутираа, дека вработувањето е клуч во решавањето на проблемот на финансирањето на пензионерите, а јас би додал дека вработувањето е клуч и на опстанокот на Република Македонија, доколку економската катастрофа што ја затекнавме и понатаму трае, верувам не само што ќе пропадне фондот за пензиско и инвалидско осигурување, туку претстои опасност и за самата држава.

И токму заради тоа сите напори што се прават, а се прават со цел да се обезбеди еден економски просперитет во целата држава, не само за пензионерите, туку и оние што чекаат вработување и токму заради тоа јас сум оптимист и тоа не само оптимист од гол оптимизам, бидејќи секојдневно сме сведоци дека странскиот капитал се повеќе навлегува во Република Македонија, реформите кои што се подготвуваат или што се во тек, обезбедуваат простор за побрз економски развој.

И токму заради тоа Македонија веќе и вчера слушнавме, влегува во преговори за асоцијативно членство во Европската Унија и токму овие неколку работи треба кај нас да бидат голем оптимизам и сметам дека партиската поделеност околу реформите во пензискиот систем не треба да постои, затоа што како пензионери сите ќе бидеме ние непартијци и како пензионери треба да имаме обезбеден еден пристоен живот за нас, за сите, а и за генерациите што доаѓаат после нас.

Токму заради тоа, јас мислам доколку се залагаме, доколку успееме овој закон да го донесеме онака како што треба и уште поважно да го аплицираме во пракса, верувам дека на тој начин најповеќе мислиме за утре, а бидејќи се работи за закон со една подолгорочна рефлексива, верувам дека мислиме и задутре и за позадутре. Јас навистина го поканувам парламентарното мнозинство да го поддржи Предлогот на Владата и да го изгласаат. А што се однесува до останатиот дел од овој закон, навистина се работи за една многу суптилна материја, со која материја сакам да додадам во моментот дека се веќе запознати и Сојузот на пензионерите и Сојузот на синдикатите, бидејќи ги имаат и уште првичните препораки од корпорацијата "Карана", која што даде најголема и најсесрдна помош, како финансиска така и стручна во подготовките на овој закон.

Верувам дека денес ние ќе го изгласаат овој Предлог на Владата.

РАДОМИР КАРАНГЕЛЕСКИ:

Почитуван претседател, почитувани претставници на Владата, почитувани дами и господа пратеници, значењето и важноста на Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување е големо, во што се согласуваме со претходните дискусии. Имено, се работи за една материја која е битна и далекусежна за се она што го рекоа и претходните дискусии, и ние ќе дојдеме во ситуација да ги користиме придобивките од овие закони и реформи кои сакаме да ги направиме.

Што се однесува до реформата во пензискиот систем, сметаме дека таа треба да почне. Таа реформа која секако треба да биде синхронизирана и во материјален и во временски сегмент и со другите реформи во стопанството, во даночниот и банкарскиот систем. Сите сме свесни каде се наоѓаме во моментот, дека секако одредена реформа во одреден степен на функционирање на државата треба да предничи во однос на другите, бидејќи сите фронтално или во ист момент не можат да одат заедно и со оглед на тоа, секако, некои импути или елементи кои се битни за реформата на пензискиот систем, секако не можат да бидат апсолутно точни според проекциите и анализите што се направени. Јас поздравувам што еден ваков исцрпен материјал ни е даден на согледување, врз основа на кој ние како пратеници можеме да оцениме, процениме и да се произнесеме по предложените решенија.

Значи, генерално реформите се добредојдени и не треба само декларативно да зборуваме, туку еднаш веќе треба да тргнеме во тој правец. Тоа е од една страна. Од друга страна, секако доколку сега не ги започнеме во овој сегмент, тогаш за пет или за девет години, такви се проекциите според анализите што ги имаме проучувано, ќе дојдеме во состојба да имаме тотален крах на целиот систем за пензиско и инвалидско осигурување.

Од тие причини, значи позитивно оценувајќи и тргнувајќи од тоа дека е потребна оваа реформа, го разгледаваме и овој Предлог на закон, кој има три основни елементи. Едниот елемент е продолжување на старосната граница, што неминовно беше елаборирано и претходно во дискусиите, придонесува да се намали бројот на пензионерите, со зголемување на работниот стаж и на мажите и на жените и на некој начин се намалува одливот од фондот.

Втората карактеристика, е намалување на основната во одреден распоред и во одреден рок, исто така во временската оска, каде што интенцијата е намалување на вкупниот аутпут од пензискиот фонд. Тие две карактеристики се обработени во понудените решенија од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување, при што нормално спаѓаат како еден дел од тие реформи што слушнавме дека треба да се доработат. Меѓутоа, се согласуваме дека еден конзистентен и сеопфатен систем или слика, проекција за она

што ќе се случи 2003, 2005 или 2009 година не е дадена во понудениот текст.

Од тие причини сметаме дека треба третата карактеристика од реформите, а тоа е објаснувањето, сметаме дека е позитивна оваа распределба за инпутот на трите столба на кои се потпира пензискиот фонд. Меѓутоа, потребно е и сега да се дефинира временски од донесување на законот кој прецизно ќе ја регулира оваа материја и со оглед на тоа, не би навлегувал во некои предлози партикуларни дали треба да се ограничуваат деловите или да кажеме столбовите на 7% однапред или треба да се најде некое поинакво решение во однос на вториот столб, туку едноставно да видиме временски кога можат да се синхронизираат овие два закони, сега предложениот и тој што треба да се донесе.

Оттука, елаборирајќи го зголемувањето на старосната граница, намалувањето на основната нормално е да се јавува и зголемен интерес на сите субјекти, не само Синдикатот туку и Сојузот на пензионерите и сите граѓани, а би рекол и до некаде и страв како сето тоа понатаму ќе се реперкуира на сегашните и идните пензионери, за кои претходните дискусии објаснија што е Предлогот на законот и какви решенија се даваат.

Меѓутоа, се согласувам дека треба апсолутно да се земат предвид и да се направи еден консензус не само од политичките субјекти туку и од сите организации. Со оглед на она што го реков на почетокот дека реформите треба да се направат и треба да се донесе овој закон, сепак во наредната фаза измените односно посебните измени кои се предложени, дел од Синдикатот, дел ќе предложиме и ние, треба да бидат составен дел на тој закон и исто така, проекција, врз база на симулацискиот модел кој е направен од стручните институти кои работеа на подготвувањето на законот, дали е тоа брза, спора или средна варијанта на реформите во Република Македонија во пензискиот систем, треба да се направи и една по опстојна симулација со некои елементи кои не се земени предвид како инпут на тој симулациски модел, а тука конкретно би го напоменал следното.

Ние со реформите во јавната администрација предвидуваме намалување на истата и има некоја проекција дека околу 7.000 вработени по тој основ ќе бидат пензионирани. Значи, тоа временски да се проектира во тој симулациски модел, ќе даде одредена друга слика и ќе покаже, според оној резултат од тие три модели што се направени, дали спорниот како што сега изгледа е најдобар и дава сигурност и гаранција за сите пензионери дека она што е зацртано и во Предлогот на законот за изменување дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување и на проекцијата до 2045 година, ќе има соодветно полнење и празнење, значи еден баланс на инпутот и аутпутот на пензискиот фонд.

Од сите овие причини сметаме дека треба да се донесе овој закон, да отпочнат реформите, со овие укажувања дека Владата треба да направи напор и јасно да каже до кога ќе биде изготвен и овој другиот сегмент за заокружување и сеопфатен пристап на целиот пристап, заради синхронизирање како содржинско така и временско на комплексната материја што треба да се обработи. Нормално, уште еднаш ќе подвлечам, потребно е и одредени решенија да се преиспитаат ви за ви ажурираниот симулациски модел што предлагаме да се направи повторно, што не е никаков проблем и врз основа на тоа, да се има една поточна слика заради она што сите дискусанти до сега го кажаа, а имаме и заклучок од Комисијата за труд и социјална политика, сигурноста и гаранцијата за балансот меѓу инпутот и аутпутот на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, да биде усогласена и нормално, со поголема точност, земајќи ги предвид овие забелешки што ги изнесов.

Со оглед на тоа, како пратеничка група, декларирајќи се јасно искажувајќи се во правец на реформите, ќе го поддржиме донесувањето на овој закон со овие укажувања што ги изнесов.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г. пратеник Радомир Карангелески.

Збор има г-ѓата пратеник Марика Јорданова.

МАРИКА ЈОРДАНОВА:

Почитувани пратеници, почитуван претседател, почитувани претставници на Влада, веќе слушнавме повеќе дискусии од кои го видовме размислувањето од позитивен аспект кон Предлогот на законот за изменување и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување. Исто така, во многу дискусии видовме и извесна доза на скептицизам во поглед на сигурноста и успешноста на оваа реформа, која значи и едно подолгорочно планирање на пензискиот систем во нашата земја.

Ќе се придружам кон оној дел на дискусанти кои изразуваат оптимизам во реформата и со мојата дискусија сакам всушност да го подигнам и моралот на нас како пратеници на овој законодавен дом, особено кога се однесува за реформи и реформи кои се однесуваат на една така чувствителна категорија како што е пензиско - инвалидскиот систем, затоа што сите граѓани од нашата земја всушност припаѓаат и се заинтересирани за таа институција. Меѓутоа, за се нешто кога се носи, има време кога треба да се донесе или ако тоа се испушти, тогаш се испуштени сите можности и наместо, како што рече еден од пратениците, да мислиме за наше подобро утре, за она што го планираме сега, всушност ќе одиме кон наше полошо утре.

Донесувањето на реформата во пензиско - инвалидскиот систем, пред се е од значење што со оваа реформа влегуваме во интеграционите европски процеси, што е наша современост, што е наша должност како дел и претставници од Владата и од сите нас во овој парламентарен дом. Што значи, видовме од излагањето на г. министер дека временскиот рок е ограничен, кој го дава и Светската банка. За да го фатиме тој рок, ние мораме да покажеме добра доза на решителност за да тргнеме напред. Не може со еден збор да велиме дека сакаме да одиме во Европа со еден чекор, а со друг чекор да стоиме во место, вдлабени од својата инертност и од својот песимизам. Напротив, сите песимистички гледања треба да ги отфрлиме и да се осврнеме кон нашата иднина и перспектива, а тоа се реформите кои мора да ги направиме и да се осврнеме и научно малку, аналитички, ретроспективно кон функционирањето на пензиско -инвалидскиот систем во периодот до сега, па и отсега. Сите тие студиозни кои се предлагаат во Предлогот на законот за изменување и дополнување на Законот за пензиско инвалидско осигурување зборуваат за едно дека пензиско -инвалидскиот систем е во директна корелација од демографските и економските трендови, развојни трендови во општеството што значи промените на демографски план, промените на економски план директно се одразуваат во солвентноста и во функционирањето на пензиско - инвалидскиот систем. Имаме дадено повеќе табели и ако тие добро се разработат може да се види таа корелација, дека досегашниот начин на пензиско -инвалидскиот систем по пат на тековно работење и врз основа на генерациска солидарност пружа сигурност краткорочна. Меѓутоа, една подолгорочна сигурност во пензискиот систем не може да има, ако се констатира фактот дека демографските движења одат кон намалување на фертилитетот во нашата земја, односно зголемување на старото население, а тоа значи и намалување на работно способното население, а тоа значи дека ќе биде доведена во прашање ликвидноста на работењето на пензиско -инвалидскиот систем, бидејќи во 1998 година еден пензионер доаѓа на 1,6 вработени. Во натамошните трендови тој процент во 2006 година ќе биде 1,1 вработен, што значи еден работник ќе работи за еден пензионер.

Меѓутоа, ако постои извесно стравување од промените во стопанството, од неможностите во стопанството како одраз на пензискиот систем, таа опасност треба да ја гледаме токму во таа корелација, заради тоа што, што ќе стане во иднина ако оние што сега стапуваат во работен однос и стануваат осигуреници на Фондот за пензиско - инвалидско осигурување, кога ќе дојдат во ситуација да бидат пензионери, нивните средства ќе зависат директно од бројот на вработените тогаш.

Меѓутоа, ако тој број биде мал, тоа директно ќе значи дека нема да биде овозможено

на сите осигуреници да користат пензија. Измените, реформите во пензискиот и инвалидскиот систем всушност пружаат сигурност токму од тој аспект, заради тоа што вториот столб на задолжително приватно или капитално финансирање во пензискиот систем всушност ќе претставува една сигурност за корисниците односно осигурениците. Таа сигурност ќе биде еден вид и нивно штедење, нивна банка, нивна лична сметка која ќе биде независна од другите потреси во општеството и што ќе биде дури подложна на нивно наследување. Тоа се нивни депонирани средства, кои ќе им гарантираат нивна сигурност. Во краткорочен план, вториот и третиот столб во пензискиот систем, всушност овозможуваат и како бумеранг и подобра инјекција и овозможување на сферата во работењето со капитал, пазарот на капитал и во сферата на економијата, односно тие средства можат да бидат инвестирани во стопанството, за развој на стопанството, за зголемување на вработувањето, што од друга страна како бумеранг ќе се враќа исто така во фондот во корист и за добро на истите осигуреници. Така, подобар модел не може да има. Се разбира, секоја реформа можеби има и не доискажаности, меѓутоа тие, не доискажаности самото Министерство за труд и социјална политика има обврска, а тоа го гледаме и во предлогот, да речеме ќе се доработи финансирањето на транзиционите трошоци кои ќе настапат со стапувањето во сила на овој закон.

Меѓутоа, затоа постои финансиски план, кој ќе ги покрие тие транзициони трошоци. Така, нема место за паника, нема место за страв, треба да бидеме храбри, треба да бидеме во чекор со времето, а тоа значи треба да ја усвоиме реформата во пензискиот и инвалидскиот систем, што е од општ интерес за сите други сфери на живеење и оние текови кои и престојат на Владата во интеграцијата во Европската Унија.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г-ѓата пратеник Марика Јорданова.

За збор се јави г. Стојан Ковачевски.

СТОЈАН КОВАЧЕВСКИ:

Јас се слагам со поголемиот дел од дискусиите, кои што ги имаме денес на оваа седница по повод точката, но гледаме и сите дека многу точки поминавме без дискусија, а на оваа точка се задржавме, што значи интересот на пратениците е многу зголемен, не случајно. Интересот на јавноста, исто така, оваа седница побудува интерес токму заради оваа точка.

Мислам дека се е во ред и со голема доверба спрема реформскиот однос кон измените на законот, меѓутоа она што го чувме и од вчерашниот ден, скоро сите јавни медиуми електронски, поголем дел од информациите ги посветија на вчерашната седница, на која што чувме спротивставени мислења и на Синдикатот и на Стопанската комора. Понатаму, дилема кај

мене внесува и извештајот што го чувме од Комисијата за социјални прашања, каде што скоро концензус имало во дискусиите, меѓутоа кога дошло гласањето, тука веќе поинаков бил односот.

Мислам дека токму оваа точка не треба денес Парламентот да одлучи со надгласување. И, ако може, еве јас почнувам од предлагачите. Предлагачот има еден позитивен однос кон се она што значи негодување и од пратеници, негодување и од синдикат, Стопанска Комора и од граѓаните. Да не бегаме од реалноста дека е создадена паника во оние луѓе кои што се за пензија, во оние луѓе кои што се пред пензија, пишманење кај оние кои што досега не го решиле пензискиот свој однос, заради тоа што внесена е една недоверба дека ако порано си се пензионира, ќе си добиел повисока пензија, а овој закон веќе предвидува намалување на основицата од 80% на 72%. Убедувањата, еве и јас можеби сум убеден дека не ќе е така тоа и нема да се одрази.

Меѓутоа, поголемиот дел на популацијата, која што е заинтересирана, заинтересирани сме сите, некој спомна тука дека е потребна и генерациска солидарност. Точно е и тоа дека заради таа генерациска солидарност што ќе кошта ако предлагачот за неколку месеци, заради времето кое што е потребно за дообјаснување на овие измени кои што се предлагаат, зошто толку многу да се врземе за денот 15 март. Што ќе се случи после 15 март? Го чувме министерот вчера така малку избрзано рече и тврдеше дека илјади и илјади комбинации и анализи се правени и ова е токму најдобрата анализа и најдоброто решение кое што го нуди законот. Дали е тоа така? Ние не видовме, барем неколку не илјади, неколку да видиме, па да бидеме до крај убедени дека е ова правото решение или да ја убедиме популацијата дека 72% од основицата, намалувањето за 8% не значи и намалени пензии. Една поголема анализа и податоци што тоа значи приватниот столб, што значи доброволниот фонд и т.н. Јас сметам дека може, не може никој да ме убеди дека Министерството не може да објасни пред Светската банка дека, 15 март може да се одложи за неколку месеци.

Најпосле, аргументот е се вели ќе го изгубиме кредитот. Кредитот е, овде како што читам јас, 12 ипол милиони долари. Па, луѓе божји, 12 ипол милиони долари не претставуваат ни една месечна пензија на нашите пензионери. Зарем за тој услов на еден кредит од 12 ипол милиони долари ние ќе ја ставиме од другата страна на терезијата довербата на граѓаните, довербата на еден голем дел од популацијата, па дури и еден дел од Парламентот.

Мислам дека предлагачот на законот може да ни ја олесни работата на сите овде парламентарни групи, со тоа што ќе сфати дека сепак, со јавни настапи на медиумите, на претставници на Министерството, некои работи

да се дообјаснат. Можеби ние после неколку месеци ќе го добиеме истиот текст, меѓутоа, ќе бидеме малку со помирна совест и пред нашите гласачи, пред граѓаните, а и пред својата совест.

Предлогот ми е да се одложи точката од дневниот ред, заради потребата од дообјаснување и малку продлабочени анализи, кои ќе не убедат сите, а посебно граѓаните, посебно онаа популација која што е многу заинтересирана каква пензија ќе има. И, јас не би се сложил дека пензијата претставува некоја финансиска помош. Макар што, ние имаме доста социјални пензии, спрема тоа колку се големи пензиите, на пензијата треба да и посветиме внимание како на еден заслужен односно заслужена надокнада на минатиот труд, на генерациите во кои што припаѓаме и ние.

Мислам дека овој проблем може и не само што може, сигурно може да не тангира и нас овде присутни. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот пратеник Стојан Ковачевски.

Дали уште некој бара збор?

За збор се јави г-динот пратеник Илија Филиповски.

ИЛИЈА ФИЛИПОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, за оваа материја јас мислам дека уште во 1998 година во печатот многу се шпекулираше околу тоа.

Уште во 1998 година во печатот се шпекулираше околу донесувањето за нов систем за пензиското - инвалидско осигурување. 1999 година, помина, влеговме во 2000-тата година и сега добиваме дека треба да биде донесен нов закон до 15 март, а пратениците го добиваат после Нова Година овој закон.

Мислам дека важноста на овој закон е многу голема и не би требало да се оди со брзање. Не се однесува само за една генерација, овде проекциите се до 2100 година, па според тоа се работи за еден многу подолгорочен период. И, мислам дека се работи за извонредно значаен закон.

Од тие причини мислам дека е потребно да си оди законот во нормална процедура и би го поддржал излагањето на Гештаковски, дека треба да се тргне со Нацрт-закон.

Второ, што ми дава за право дека треба така да оди е, ова законодавство треба да се донесе во пакет. Ако веќе формираме некој капитален фонд и доброволен фонд, законите за тие фондови треба да ни бидат на маса заедно со овој закон, за да можеме да ја видиме целината на проблемот пензиско -инвалидско осигурување. Таа е истата втора причина, за која мислам дека предлагачот треба да прифати овој закон да оди во една нормална процедура.

Трета причина се претпоставките од кои се тргнува. Ако ние имаме стапка на

невработеност денеска 36%, јас би го прашал министерот дали било која земја, која воведува нов систем на пензиско - инвалидско осигурување, тргнува со тој нов систем во услови на стапка на невработеност од 36% или 30%. Овде слушавме излагање дека во Унгарија има да, но невработеноста е помала од 10%. Така што сите претпоставки не ни одат на рака дека ние треба сега да почнеме со овој систем.

Второ, исто така, не само невработеноста, туку општата економска состојба во државата, не ни дава за право дека треба да се тргне со овој систем сега.

Имаше дискусии дека не треба да се гледа со песимизам, треба да се гледа со оптимизам, а јас не би гледал ни песимистички ни оптимистички, туку јас би гледал преку биланси. Оваа состојба е билансна состојба, колку пензионери ќе имаме и колку приходи ќе имаме на другата страна и треба да се види дали со овие решенија ние ќе го загоризиме пензискиот систем за овие генерации, сега кога одат. Ако е тоа така, тогаш треба да им се каже на пензионерите дека, да господа пензионер за жал, состојбата е таква и ние ќе Ви ги намалуваме пензиите за толку и толку. Не било коректно ние под името на некои реформи или не знам под име на што друго, да им кажуваме едно, а утре да им се случува нешто сосема друго во праксата.

Јас тоа го поткрепувам со следното. Стапката на зафаќање на пензиско -инвалидско осигурување денес е 20% и таа останува и понатаму 20% , со тоа што од тие 20% се издвојуваат 7% кои се капитално осигурување. Тоа се за оние идни генерации, кои некогаш од тој фонд ќе користат средства за пензионирање. Тие кои што денеска ќе почнат, да речеме, со почнувањето на примената на овој закон да уплаќаат. Значи, остануваат 13% и дали тие 13% ќе бидат доволни за исплаќање на сегашните пензионери и овие идните пензионери, за да им се задржи нивото на пензиите кои денеска ги имаат.

Од тие причини, мислам дека би требало да се направи една добра елаборација да се излезе пред јавноста и јавноста да се подготви или за тој нов систем, меѓутоа систем кој одговара на нашите прилики, не препишан систем од некогаш, каде што претпоставките се сосема други.

Од тие причини јас би апелирал до предлагачот, до парламентарното мнозинство, денеска да не го донесеме овој закон. Да оди во една нормална процедура и да оди во пакет на закони кои се однесуваат за оваа материја, па и да ризикуваме ако треба одредени финансиски бенефиции кои во моментот треба да ги добиеме, да ги одложиме, заради тоа ние да не направиме избрзување и наместо денешен сигурен пензиски систем, утре да имаме несигурен пензиски систем. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот пратеник Илија Филиповски.

За збор се јави г-динот пратеник Петар Гошев.

ПЕТАР ГОШЕВ:

Почитувани пратеници, прва ни е седницава, па Ви ја честитам на сите Новата Година и Ви посакувам многу личен успех и заеднички успех.

И, еве на таа прва седница имаме еден извонредно значаен закон, извонредно значаен со големи реперкусии врз социјалниот мир и стабилност во државата. Меѓутоа, начинот на отворањето на расправите, временските ограничувања кои што се поставуваат за расправа за вакви проекти, не соодејствуваат на самото значење на идејата, да се направи реформа во пензискиот систем на Републиката.

Инаку, произлегува дека господата од Владата, претставниците на овој проект реформите ги имаат во малиот прст и само ќе смукнат од него и ќе го исфрлат реформското решение и другите не треба многу да дискутираат и околу тоа да расправаат, затоа што тие смислиле се, па дури еве, ќе ни кажат до тогаш и тогаш мора да се донесе законот, инаку ќе се случи катастрофа во државата или кој знае какви се условувања и се прават на државата. Да, можеби ние доаѓаме во цајтот, ама не доаѓаме ние во цајтот туку доаѓаат предлагачите во цајтот. Затоа што потребата од реформирање на пензискиот систем не е вчерашна, не е денешна, не е од оваа Влада, од претходната и пред претходната и т.н.

Во 1998 година во декември, ако сака некој да провери, ја потсетив Владата дека треба да започне конечно со реформи во пензискиот систем, нека не чека не знам какви зрели услови и она што не го направи претходно СДСМ, нека го направи, еве оваа Влада. Или, ако не го направила доволно таа Влада на СДСМ, нека го направи оваа. Меѓутоа, тоа беше во 1998 година во декември, сега сме јануари 2000-та година и сега на крајот на јануари ни се понудува текстот и се наметнува ограничувањето, ама до 15 март ние мораме сето ова да го усвоиме.

Се извинувам, но тоа не е добар пристап. Тоа не се темели на одговорен пристап и на почитување на волјата на интересите на мноштвото заинтересирани граѓани на Република Македонија, а некој рече овде дека се сите заинтересирани што е апсолутно точно, бидејќи сите еден ден ќе бидат пензионери и сите ќе партиципираат и ќе учествуваат во овој систем.

Измена на постојниот закон не може да се нарече реформа, иако во таа содржина на тој постојан закон може да има се разбира, идеи со реформска тежина. И овде има идеи со реформска тежина, ама кога се предлага реформа на системот, тогаш треба да се предложи сет на закони одеднаш и треба да се

предложи комплетно нов закон, а не реформа со измени на постојниот закон. Едното со другото не оди баш многу и на тој начин предлагачот не е убедлив. Се разбира дека ми е јасно, дека предлагачот има некоја идеја етапно да направи нешто со работите во врска со пензискиот систем. И сега нешто вака по конкретно. Постојниот закон знаеме дека го негува системот на така нареченото тековно внесување и тековно изнесување извлекување на пари. Стабилноста и големината на средствата во тој систем сите знаеме од што зависат. Од стабилните уплати, висината на стапката, зависат од бројот на вработените и на осигурениците што уплаќаат во тој систем. И речиси од ништо друго како конкретно решение во законот, а зависи се разбира од целата стабилност на економската ситуација и тој систем, а и овој другиот ќе зависи од целата стабилност на економската ситуација. Ако имавме сега претпоставувам, двојно повеќе вработени отколку што имаме сега и двојно повеќе речиси уплати во пензискиот систем, дали тогаш ќе се наметнеше потребата од вака итна, брза реформа на пензискиот систем или не, или и оваа Влада ќе беше комотна како некои поранешни други, не само претходната, туку и некои други, да не брза со измени на реформскиот систем, јас сум сигурен дека немаше да брза ни оваа Влада со така брзи на врат на нос предлози и решенија.

Значи генезата на проблемот не е само во измените, генезата на проблемот е во самата економска вкупна ситуација, во самиот систем во целина како функционира во Република Македонија. Ако пак сега останевме само на измени на тој систем, на англиски како што го напишале, внеси - изнеси, месечно, тогаш немаше да имаме реформи и немаше да се разговара за реформи.

Затоа, не е точно дека се почнало со реформите порано, не се почнало. Претходната Влада вршеше, всушност исправки и поправки на постојниот систем, на тогашниот, бидејќи штом остануваш на идејата на постојниот систем, како јавен, речиси државен фонд, тие измени во тој систем се сведуваат, ако немаш пари, на намалување на пензиите, зголемување на старосната граница, намалување на процентот на учеството на просечната пензија од просечната плата и на дополнителни пари од Буџетот, како што правеше претходно СДСМ. И тогаш тоа исто се нарекуваше реформи.

ПЕТАР ГОШЕВ: (Продолжение)

За да имаме реформи, мораме да понудиме решенија што се поинакви од тој досегашен систем, а со овие измени се нудат видови на решенија. Затоа може да се каже дека има идеја за реформи на постојниот систем. Таа идеја е нова, таа идеја всушност за капиталното пензиско осигурување, задолжително, доброволно, приватните пензиски фондови и т.н. Таа е добра размисла, можеби изнудена размисла, но не би се осмелил да тврдам дека е

тоа најдоброто решение, единственото решение, имајќи во вид какви се системи на пензиско осигурување имаме во светот, па дури и во многу богати држави, од развиениот свет. Значи, ние сега сакаме да избегаме од досегашниот систем. Се нуди идеја за бегане, односно за напуштање на досегашниот систем. Но, што сега тоа значи. Тоа значи намалување на одговорноста на државата. Ова решение значи намалување на одговорноста на државата, или бегане од така наречената социјална држава, во Уставот сме запишале дека Македонија е правна и социјална држава, а социјалната држава доаѓа до израз најмногу кај пензискиот систем, кај здравствениот систем, кај образованието.

Сега со ова решение јас не велам дека не треба да го прифатиме, но да знаеме што правиме. Бегаме од така наречената социјална држава, внесуваме и во овој сегмент елементи на пазарната конкуренција, на пазарната сигурност. Значи се намалува цврстината на социјалната држава, се намалува таа одговорност, исклучивата одговорност на државата која сега беше базирана врз постојниот систем. Новите идеи значат дека државата од сега натаму помалку ќе биде крива и тоа мора да го знаат пензионерите, корисниците и тие што уплаќаат. Ќе биде помалку крива ако пензионерите не примаат пензија, отколку досега, со досегашниот систем. Ако настане некоја хаварија во пензискиот систем, државата ќе биде помалку крива, заради тоа што со новите решенија државата ќе може да каже, имате приватни фондови, имате фонд, имате друштва, закони за заштита на правната држава. Државата сега не е најдиректниот или се уште не се овие решенија, но натаму оди работата. Затоа не се точни тврдењата дека ние сега градиме посигурен систем за пензионерите. Градиме по неизвесен систем за пензионерите и тоа треба да биде јасно, ако ова се прифаќа на овој начин. Најсигурен систем за пензионерите и за сите ќе биде ако имаат сигурен економски просперитет, не 300 илјади невработени, 900 или еден милион вработени во оваа држава. Овие решенија значат внесување на несигурност во системот, над пазарни елементи во системот, бидејќи ќе се управува со тие фондови, парите ќе се вложуваат некаде, а вложувањето не значи однапред добивка. Добро, ќе се има гаранции како хартии од вредност, ама државата нема хартии од вредности тука, ама државата има милион долгови према граѓаните, не ги исплаќа, не се докажува на полето на извршувањето на своите обврски. Значи внесуваме несигурност во системот. Тоа да им биде јасно на сите граѓани. Тоа не значи дека да влезе и во некои несигурности, но мора да се направат сите нешта да се намалат не сигурностите и не извесностите. Во тоа е успешноста на некое решение. Оттука јас извлекувам вакви заклучоци:

Првиот заклучок е дека со решенијата внесуваат елементи на таа пазарна несигурност

и со таа извесен степен на пензиска несигурност, тогаш кога ќе заживеат вакви решенија.

Втор заклучок, повторувам, државата станува помалку одговорна за тоа ако не се исплатат, или ако настане некоја хаварија. Тогаш ќе трчаме исто како во случајот со ТАТ, или слично, или можеби со многу разлика, но со некои слични елементи како во случајот со ТАТ. Ова е мало карикирање, не мора да се, се разбира така.

Трет заклучок, решенијата што се нудат, а кога би биле обработени целосно во овој закон би претставувале реформирање на системот. Но токму од тие решенија, дами и господа ние ги немаме. Што имаме? Имаме идеја, имаме понудена идеја. Понудената идеја се нарекува задолжителен капитален прилив или од нив на средствата и доброволен капитален столб и т.н. Тоа е само на ниво на идеја на основни контури го немаме решението. Со тоа всушност самата Влада вели дека не треба да се прифати тоа што се нуди денес, туку дека треба работа, а дека Владата вели дека ова не треба да се прифати и тоа нам ни сугерира, многу убедливо, пишува и во образложението на овој Закон, а во тоа образложение пишува задолжително и доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, поблиску ќе бидат уредени со посебни закони. Во овие закони целосно ќе се заокружи регулативата на капиталното финансиско, пензиско осигурување. Всушност тоа се реформите кога би биле. Значи тие реформи што би биле ќе бидат во новите закони што допрва ќе ги предложи Владата, па вели дека со тие закони ќе регулираме во основање, давање на лиценци, овластување на друштво за управување со пензиските фондови, пензиски фондови, институција за супер визија, банка чувар на имотот, гаранции, членување во пензиските фондови, инвестирање на средствата на пензиските фондови, работење со сметките и вредноста на сметките, исплатата на пензиите по потреба.

Бидејќи ова не го знае никој во синдикатите, никој меѓу граѓаните, како навистина тоа ќе биде што конкретно, ова се нови идеи за нашите граѓани, никој не може да верува дека ова ќе му донесе поголема сигурност и со право може да се плашат, што ни носи овој систем.

Значи треба да ги видиме овие решенија овде во еден закон, во два закони, во три закони, и т.н. да им ги понудиме на луѓето на дискусија, да ги видат, да им ги образложиме и дури тогаш луѓето, и тогаш ќе бидат несигурни, бидејќи секое ново решение е неизвесно за сите и за тие што се најдлабоко убедени во тоа, а не за луѓето кои не ги интересира стручно, како што тоа ги интересира дали ќе има пензија или нема да има и колкава ќе биде таа пензија, бидејќи уплаќале толку години во тој пензиски Фонд. Луѓето само тоа ги интересира и ние сето тоа не им го даваме денеска и велиме ние носиме реформски закон за пензискиот систем. Нека го сработи тоа Владата и нека го понуди. Оти тоа, сакам да ви кажам дека и

тоа не би било доволно дури и да се направат сите тие закони, недовербата нема да исчезни. Недовербата нема да исчезни се дотогаш се додека овие крупни апашлуци во државата постојат, додека постои сета таа правна несигурност во македонската држава додека не можеме да ги одбраниме фондовите што се под контрола на државата, а не пак фондовите што ќе бидат малку подалеку од страна на државата. Какви се можни шпекулации можат да се направат со парите стегнати на некој фонд, на некоја сметка, управувани во некоја група од некое друштво и т.н., во услови на ваков низок степен на функционирање на правната држава и владеењето на правото на нашата држава.

Значи треба да се влее општа доверба во институциите на системот, во правните институции, во Владата, во Кабинетот, во судството. Секојдневно да се докажува дека Владата, односно системот го штити секој збор запишан во секој закон, го штити интересот на секој граѓанин, го штити имотот на секој граѓанин со сите можни средства. Без тоа можеме ние да напишеме што сакаме ќе доживуваме разочарување, а најлошото ќе биде, една исправна ориентација за реформа, една нужна ориентација за реформа да бидеа за час компрометирана и потоа никому за неколку децении да не му текне, или да не може заради социјалното расположение да прибегне кон промени во системот.

Затоа Ви сугерирам, направете нов закон, комплетно сите закони донесете ги во пакет овде, да не се компрометира идејата. Затоа, зошто некој требало до 15 март да има реформиран пензиски систем, затоа нека си ја сноси одговорноста тој, а не одговорноста да ја носиме ние граѓаните, да кренеме два прста за нешто што го нема.

Понудете нешто друго, понудете нешто добро, ќе го поддржиме. Ви благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Петар Гошев.

За збор се јави г. потпретседател, односно предлагачот на законот г. Бедредин Ибраими.

БЕДРЕДИН ИБРАИМИ:

Г. претседателе, дами и господа пратеници, не знам зошто од еден добро изработен закон толку се драматизира работата, со единствена цел да се создаде едно лажно јавно мнение, дека со донесување на овој закон ќе настане некоја катастрофа во државата.

Јас уште во почетокот, во моето воведно излагање реков дека реформата веќе беше започната, ние ја започнавме и ја продолживме и дојдовме до овој степен. Јас потполно се согласувам со вашите забелешки во однос на пакетот, дека го немаме паралелно и вториот закон кој го регулира ова капитално финансирање. Меѓутоа, во матрицата од светската банка тоа не беше услов. Таа матрица

ние ја наследивме од поранешната Влада. Банката бараше да биде сигурна дека ние навистина одиме и ќе ја спроведеме реформата во пензискиот систем. За да се обезбеди во тоа банката, бараше да се само дадат основите во рамковниот закон, значи сегашниот за подоцна да продолжиме со одредена динамика да ги донесеме и другите закони, со кој се комплетира реформата во тој систем. Нормално, рокот е 15 март, односно крајот на март Законот да се донесе. Не случајно се предлага да се донесе во две фази.

По однос на тоа дали да се донесе во три фази, јас би рекол дека првата фаза веќе ја надминавме. Како со овој Закон што е работен транспарентно, една многу успешна јавна кампања која траеше 6 месеци, скоро низ сите градови во РМ, добро проследена од средствата за јавно информирање, за што јас сега ја користам приликата да им заблагодарам на сите тие новинари, телевизиски и радио куќи, кои следеа и фактички потпомогнаа јавноста во Македонија да се запознае со реформата која се нуди во пензискиот систем.

Така да основно што треба да го знаат граѓаните и пензионерите е дека од понудената реформа стекнатите права се гарантираат. Значи не се задира во стекнатите права на пензионерите, односно нема да има никакво намалување на висината на пензиите на пензионерите. Тоа е една работа што треба да ја знаат пензионерите и со оваа како волја на граѓани треба да расчистиме со ова мое искажување.

Второ, сегашните осигуреници не ги обврзува да го прифатат овој систем. Значи тоа останува на нивна доброволна основа да се одлучат дали тие 7% од придонесите од плата ќе ги насочат кон приватните фондови, или пак ќе кажат, не, ние остануваме и понатаму во државниот пензиски систем и така, нормално, сите тие 20% ќе прифатат во државниот систем.

Како трета голема гаранција, соодносот 13% во државниот и 7% во приватните фондови, да кажам следното. Ако влезат 2/3 од придонесите се уплаќаат во државниот систем, сепак државата обезбедува гаранција за исплата на пензиите. Оваа реформа се однесува за идните генерации, односно осигуреници кои ќе се вработат после стапување во сила на Законот. Со донесувањето на овој закон, истиот нема веднаш да стапи во сила, туку истиот ќе стапи во сила откако ќе се донесат и другите посебни закони.

Овој закон кој навистина е многу важен закон, каде треба да се дадат тие гаранции како да функционираат тие приватни пензиски фондови, ќе оди во три фази, добро ќе се консултираат и социјалните партнери и сите други артикулации. Верувам дека тој Закон што мислам дека е важниот закон ќе го донесеме во еден општ консензус меѓу сите социјални партнери, граѓаните во целина и нормално парламентарните групи во Собранието.

Би сакал да го истакнам и општиот консензус. Не постои дилема кај никој дека реформа во пензискиот систем треба да постои. Тоа го искажаа пратениците и од опозицијата и до позицијата. Таква дилема не постои и меѓу социјалните партнери, дилемата е дали тоа да го направиме сега или подоцна. Тоа е прашањето.

И јас истото прашање го поставувам, дали таа реформа треба да ја направиме ние, или реформата да ја оставиме да ја направат нашите деца, кои кога веќе ќе западнат навистина во лоши состојби во државниот пензиски фонд.

Сакам да го истакнам и фактот дека, во Македонија не се експериментира. Ова треба да го знаат граѓаните. Оваа реформа веќе е направена и се спроведува во сите реал - социјалистички земји, особено многу успешно во Полска, Унгарија, Словенија, еве сега на ред сме ние, ако сакаме да го фатиме чекорот со сите интегративни прописи на оваа земја, кон кои ние сме насочени.

Некој спомна зошто пак за 12,5 милиони долари да ја направиме оваа реформа. Тоа е втората транша. Со оваа реформа гледаат други кредити, други донации, да се продолжи понатаму реформата. Значи работите се поврзани. Не се работи само за 12,5 милиони долари, туку тоа е услов да се користи таа транша, а понатаму да продолжат разговорите и договорите со Светска банка за дополнителни средства и вложувања во нашата земја, за целосно спроведување во реформите.

Затоа апелирам и мора да стојам, тоа е став и на Владата, а јас Владата ја преставувам во моментот, Законот да се донесе во две фази, како што е предложено и не треба ниеден од граѓаните да стрепи дека, со донесувањето на овој Закон ќе настанат одредени тешки последици по нив, по вработените, по осигурениците или по пензионерите. Напротив оваа генерација, сега вие како пратеници што ќе го донесете овој Закон, мислите за наредните генерации, но истовремено за посигурно ваша старост.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г. потпретседател за дополнителните објаснувања.

Со оглед на тоа што во мониторингот не гледам повеќе пријавени дискусанти, јас би сакал најпрвин да ги поканам сите пратеници да влезат во салата, затоа што треба да постапиме кон изјаснување.

Почитувани дами и господа пратеници, го заклучувам претресот и на Собранието, согласно член 213 став 3 од Деловникот на Собранието, Ви предложил да гласаме за два вида на заклучоци.

Едниот заклучок е општ и со него Собранието на Република Македонија го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

Вториот заклучок, согласно член 313 став 3 од Деловникот на Собранието на РМ, ние ќе треба најнапред да се произнесеме по предлогот даден во дискусијата од пратеникот Гештаковски, пратеникот Нано Ружин и т.н., Законот да оди во три фази, односно да ја задолжиме Владата да го подготви Нацртот на законот.

А второто изјаснување, ако тоа не успее ќе биде по она што го предлага Комисијата, односно Владата, односно Законот да оди во две фази.

Според тоа ќе ве молам најнапред да гласаме за првиот односно општиот заклучок, а тој гласи: "Собранието на РМ го усвојува предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за ПИО".

Ве молам да гласаме.

62 пратеника гласаа за, 1 воздржан и 4 против.

Вториот дел од Заклучокот би гласел, тоа е предлогот согласно член 313 став 3, она што го предложија пратениците во расправата - Владата на РМ ќе изготви и на Собранието на РМ ќе му достави Нацрт на закон за изменување и дополнување на Законот за ПИО, при што ќе ги има предвид мислењата и укажувањата содржани во извештаите на работните тела, како и укажувањата од расправата на Собранието на РМ.

Овој заклучок заедно со Извештајот на работните тела, како и укажувањето од расправата на седницата на Собранието на РМ, да се достави до Владата на РМ и Министерството за труд и социјална политика.

Ве молам, ова е првиот заклучок кој што беше денеска поднесен во расправата, а има право согласно член 313 став 3 секој пратеник да го поднесе.

Ве молам да гласаме дали сте за овој заклучок.

Овој заклучок доби 28 гласа за, 8 воздржани и 41 против.

Според тоа заклучокот не е поминат.

Одиме на вториот заклучок кој би гласел: "Владата на РМ ќе изготви и на Собранието ќе му достави Предлог на закон, при што ќе ги има предвид мислењата и укажувањата содржани во извештаите на работните тела, како и укажувањата од расправата на седницата на Собранието на РМ.

Овој заклучок заедно со извештаите на работните тела, како и укажувањата од расправата на седницата на Собранието на РМ, да се достави до Владата на РМ и Министерството за труд и социјална политика.

Предложениот заклучок го ставам на гласање.

Молам да гласаме.

59 пратеници гласале за, тројца воздржани и 12 против.

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Минуваме на точката 20 - Предлог за донесување на Закон за поштенски услуги.

Предлогот за донесување на закон и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес. Молам кој бара збор?

За збор се јави заменикот министер за сообраќај и врски.

РЕЏЕП АСАНИ:

Почитуван претседател, дами и господа пратеници.

Пред вас имате еден Предлог за донесување на нов Закон за поштенски услуги, за кој сметам дека ќе треба едно кратко воведно излагање во врска со него.

Моето воведно излагање се состои од три дела.

Почетниот се однесува на принципите и начелата, а третиот дел на моето образложение се однесува на кратката содржина на законските решенија.

Основна причина за донесување на законот за ПТТ услуги, е фактот дека за регулирање на односите во оваа област согласно член 5 од Уставниот закон, се применуваат Законот за системите на врски за радио-сообраќај, за поштенски услуги и за ПТТ услуги во поранешна СФРЈ, кои како такви се надминати тргнувајќи од фактот дека услугите се од општ економски интерес и имаат значајно внимание на економските интереси, како во рамките на европскиот пазар и пошироко, така и во рамките на секоја земја поодделно.

Според тоа усогласувањето на внатрешната регулатива со меѓународната регулатива, е за да се овозможи непречено остварување на општиот економски интерес, е приоритетна обврска за секоја земја која претендира да стане членка во ЕУ, а веќе сме на прагот за склучување на договор за асоцијација и стабилизација. Значи, тоа е првата причина.

Другата причина се поврзува со фактот дека по осамостојувањето на РМ, таа се вклучи и стана членка на бројни европски и светски меѓународни организации, меѓу кои и во Светскиот поштенски сојуз, каде за земјите членки меѓу другото се воспоставуваат и се применуваат заеднички правила за развој на поштенските услуги и подобрување на нивниот квалитет.

Имајќи во предвид дека поштенските услуги се основно средство за комуницирање и комерцијални размени во внатрешниот и меѓународниот поштенски сообраќај и како такви се утврдени како услуги од општ интерес со донесување на овој закон, ќе се создадат услови за отворање на нови инвестициони циклуси во развојот на поштенските услуги, по воведување

на нови технологии, при тоа водејќи сметка за светските технички стандарди.

Третата причина се однесува на фактот дека со донесувањето на Законот за поштенски услуги, се обезбедува постепена и контролирана либерализација на поштенскиот пазар. Во законот се вградени соодветни одредби, со кои ќе се изведува постепена либерализација.

Основните начела врз кои се заснива Законот се развој и модернизација на поштенски услуги, вклучувајќи соодветна рамнотежа меѓу ексклузивноста и конкуренцијата. Значи, се знае дека засега постоечкото решение е монопол на македонски пошти и тука мора да се воспостави рамнотежа меѓу ексклузивноста и конкуренцијата на другата страна.

Другото начело се поврзува со трансформацијата, либерализацијата и воведувањето на постепена конкуренција во вршењето и обезбедувањето на поштенските услуги. Значи, со воведување на постепена либерализација се подобруваат услугите и се намалуваат цените на овие услуги.

Следното начело е обезбедување на непречено вршење на овие услуги и согласно со директивите на ЕУ за поштенски услуги. Значи од тука произлегува фактот дека овој закон е усогласен со директивите на ЕУ.

На крај, обезбедување на еднаков пристап во јавната поштенска мрежа при користењето на поштенските услуги со обезбедување тајност на поштенските пратки.

Од внатре наведеното, се предлага донесување на овој закон во две фази, ова е првата фаза. Наредната би била евентуално да се подобри содржината на текстот на овој закон, чија содржина јас накратко ќе ја изнесам пред вас.

Со Предлогот на законот, вршењето на поштенските услуги, како и издавањето на поштенски марки се утврдуваат како услуги од јавен интерес за РМ. Како мошне значајно прашање кое се нуди во Предлогот на законот е дефинирањето на универзалната поштенска услуга, која во рамките на минималниот обем на поштенските услуги се врши со одреден квалитет и пристапни цени за сите корисници на целата територија на РМ. Универзалната поштенска услуга на целата територија на РМ, ја обезбедува јавното претпријатие Македонска пошта. Покрај јавното претпријатие за поштенски сообраќај "Македонски пошти", се предвидува и други домашни и странски правни и физички лица како поштенски оператори, што засега Македонски пошти е таков оператор, значи јавен поштенски оператор да имаат право да вршат и обезбедуваат поштенски услуги, под услови утврдени со Законот, а со кој не се повредува правото на Јавното претпријатие за вршење на резервирани услуги. Значи, тоа се резервирани услуги за "Македонски пошти".

Со Предлогот за донесување на закон, се предвидува поштенските услуги во рамките на

универзалната поштенска услуга, покрај постојниот ЈПО да можат да го вршат и други поштенски оператори, по пат на концесија. Ова е новина. Значи, овој дел од Законот за концесии е усогласен со соодветниот Закон за концесии, така да тука ми се чини дека нема празнини. За вршењето на други поштенски услуги надвор од рамките на универзалната поштенска услуга и за вршењето поштенски услуги за сопствени потреби, не е потребно да се издава концесија.

Посебните услови за вршењето на поштенските услуги и односите меѓу корисниците и давателите на поштенските услуги, се предвидени со одредби кои се однесуваат на доставувањето на поштенски пратки, наплатите на услугите, рекламациите и т.н.

Надзор над спроведувањето на овој Закон, кој досега во тој дел имаше големи празнини, прописите донесени врз основа на овој Закон и на правилниците, меѓународните договори што ги склучила или пристапила РМ, ќе го врши Министерството за сообраќај и врски, преку соодветниот инспекторат. И во тој дел има големи надлежности за надзор.

Значи, се предлага донесување на Закон за поштенски услуги во две фази.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на заменик министерот за сообраќај и врски.

Молам кој бара збор?

За збор се јави г-динот Крале Спанчевски.

КРАЛЕ СПАНЧЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници.

Како известител на Комисијата за сообраќај и врски би кажал само неколку збора, по повод донесувањето на овој закон.

Имено, знаеме дека досега Македонските пошти работеа, како што истакна заменикот министер за сообраќај и врски, според Законот на заедницата на Југословенските пошти, односно Законот за ПТТ услуги од "Службен лист на СФРЈ" 1986 година, односно Законот за систем и врски за радио-дифузија и ПТТ услуги од Службените весници на РМ од 1979-та, односно 1980 година.

Комисијата констатира дека има потреба за донесување на Закон за поштенски услуги, од причина што РМ е членка на светскиот поштенски сојуз, Конференцијата за европски пошти и телекомуникации, како и на други европски и светски меѓународни асоцијации, каде за земјите членки каде веќе меѓу другото се востановуваат и применуваат заеднички правила за развојот на внатрешниот пазар и подобрување на нивниот квалитет, заради што се наметнува потребата од овој законски концепт за вршење и обезбедување на поштенски услуги во РМ.

Во начелната расправа беше укажано на потребата од перманентно следење на состојбите

во јавните претпријатија за ПТТ сообраќај Македонска пошта, со оглед на значењето на вршењето на поштенските услуги како услуги од јавен интерес за РМ. Ова од причина што ова јавно претпријатие не е целосно реструктурирано и трансформирано за да може да работи во пазарни услови. Во оваа смисла во Комисијата преовладуваше мислење дека, без нагласено инвестирање во развојот и модернизацијата на Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонски пошта, ова Јавно претпријатие нема да биде во можност да ги врши и обезбедува поштенските услуги врз начелото на либерализацијата и воведување на постепена конкуренција во поштенскиот сектор, вклучувајќи и ексклузивност во давањето на поштенските услуги. Токму во тој дел, односно во делот четири, во членовите 13, 14 и 15 од овој Закон, кој предвидува концесии во функција за заштита на работењето на Јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта, а во врска со условите за распишување на конкурс за давање на концесии за вршење на поштенски услуги, во однос на издавањето на концесии за вршење поштенски услуги, во Комисијата беше укажано на потребата концесионерите да бидат задолжени да вршат севкупни услуги во поштенскиот сообраќај, а не одделни видови на поштенски услуги, како што е предложено во законот.

Исто така и вршење на поштенската услуга да биде на поголеми географски подрачја во РМ, кои опфаќаат секако и недоволно развиени краишта во Републиката. Што сакам да кажам со тоа?

Нормално, секој од овие концесионери кои веќе ќе имаат и сами ќе можат да предлагаат вршење на одредени поштенски услуги кои се дадени во член 15, значи тие ќе го нагласат видот на поштенската услуга и подрачјето каде што тие ќе сакаат да ја вршат таа услуга. Секако, на пр. да речеме многу е лесно да се врши услуга во забрзаната пошта особено во големите градски центри и урбани средини, но што ќе стане во неразвиените подрачја, односно таму каде што е најголем профитот, односно ќе го дадеме ли на тие што сакаат да ги земат концесиите додека си останува обврската на Јавното претпријатие да го врши делот на севкупната поштенска дејност, односно шалтерските служби и во недоволно развиените и заостанатите краишта каде се работи со големи загуби.

Поради тоа нашиот предлог е, на сите овие покрај нивното барање за видот на вршење на поштенската услуга да бидат задолжени со држење на поштенски услуги на пошироки географски подрачја и вршење на севкупна дејност од услугите предвидени во Законот за поштенскиот сообраќај.

Во контекст на ова, со цел за по квалитетна содржина на законот и негова целосна операционализација, беше предложено да се организира средба со Комисијата за сообраќај и

врски и претставниците на јавното претпријатие за поштенски сообраќај Македонска пошта, а посебно во функција на взаемна информација за проблемите во внатрешниот поштенски сообраќај.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г. пратеник Крале Спанчевски.

Збор има г. пратеник Александар Гештаковски.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, можеби на изглед не се работи за атрактивен закон, како што беше претходниот, но овој закон е многу важен и битен покрај современите средства за комуницирање.

Бидејќи поштенските услуги ги користат голем дел на граѓани, во Република Македонија, тоа е единствено средство за кореспондирање што ги даваат поштенските услуги, Јавното претпријатие Македонски пошти.

Затоа, би сакал да укажам на одредени мои размислувања и конкретни предлози, за изградување и донесување на овој закон за оваа доста важна и битна за огромен дел на граѓани на Република Македонија.

Затоа, со Законот за поштенски услуги би се согласил со претставникот на Владата, но само во првиот дел, односно во членовите од 1 до 19. Тие кореспондираат со залагањето за слободата на пазарот и пред приемот, правото на сопственост и еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот, како и со Директивите на Европската Унија за развој на поштенските услуги.

Ако вака изнесеното мислење за првиот дел на Законот за поштенските услуги е современ и динамичен, за жал, морам да искажам дека вториот дел е премногу нормативен и екстензивен, оптоварен со премногу членови што треба да бидат регулирани со правилник, со одредени правилници што ги носи Јавното претпријатие со кое управува Управниот одбор или еден правилник што е познат за т.н. општи услови за вршење на поштенски услуги и други подзаконски акти што треба да ги донесе Владата.

Особено во овој дел има типични примери, како што е членот 11 што регулира дека, јавниот поштенски оператор, како што истакна претставникот, е должен покрај своите финансиски пресметки што ги води, според општите прописи, треба да води и одделни интерни, аналитички, финансиски пресметки за резервираните услуги, одделно за услугите извршени врз основа на конкурентски услови.

Доколку овој член аналитички се образложува, како во вториот дел на Законот, сигурно би имало повеќе членови во главата Посебни услови за вршење на поштенските услуги за остварување на побарувањето,

застареност на побарувањето, јадени предмети и слично.

Во вториот дел од Законот се зборува за висината на надоместокот на корисниците на поштенските услуги, во случај на загубување, орбување или оштета на пратките. Остварувањето на побарувањата, застареноста на побарувањата и слично се претпоставува дека тоа се прави во полза на корисниците на поштенските услуги, но во суштина со ова се штити Јавното претпријатие од корисниците, односно ја заштитува својата не ефикасност со нормативни, бирократски, а со цел корисниците да се одбиваат од помислата да ги реализираат своите права по други правни методи што им стојат на располагање.

Затоа би предложил како една општа забелешка вториот дел од Законот да отпадне, да се преработи и да останат само членовите што ги регулираат односите и тоа членот 23, членот 25, главата Надзор и Казнени одредби.

Би сакал во целокупната замисла на изготвувачот, предлагачот, Владата за давање еден правен статус и една правна положба на јавното претпријатие за поштенски услуги, да истакнам едно свое мислење и тоа дека, Законот не предвидува никаков транзиционен период определен за јавниот поштенски оператор, т.н. Македонска пошта, да ги изврши неопходните структурни промени и да ја подготви да се соочи со конкуренцијата на либералниот пазар на поштенските услуги.

Затоа, конкретно би ставил одредена забелешка во членот 8, да има уште еден став 4 што би гласел: "Да се унапреди натамошна постапка на либерализација на пазарот на поштенски услуги во Република Македонија, Владата, во соодветно време, за постигнување на потполна финансиска независност на јавниот поштенски оператор Македонска пошта, ќе му предложи на Собранието на Република Македонија да утврди времетраење и обем на задржување на ексклузивното право, согласно став 1 од овој член".

Благодарам и мислам дека овие забелешки во втората фаза од Предлогот на законот, ќе бидат прифатени или соодветно образложени, зошто не се прифатени. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г. пратеник Александар Гештаковски.

Друг пријавен за дискусија нема.

Ги молам пратениците што се моментално излезени на пауза да влезат, за да можеме да пристапиме кон усвојување на заклучок.

Збор побара г. заменик за сообраќај и врски Реџеп Асани.

РЕЦЕП АСАНИ:

Целта е да се подобри текстот. Двете забелешки кажани од господата претходни дискусанти се умесни и ние имаме дилеми во врска со тоа.

Во делот за концесии тие прашања што ги покренa г. прв дискусант, треба да се уредат со подзаконски акти и со договор за концесии што ќе бидат со конкурс од страна на Владата.

Она што беше покренато како прашање, дали некои прашања да се уредуваат со закон или со подзаконски акти, таквата дилема беше поставена и од страна на експертот од Светскиот поштенски сојуз, а таква дилема постои и во Министерството. Така што, во наредната фаза, можеби и во тој дел ќе има извесни промени, со тоа што Законот да биде по флексибилен и некои прашања да се уредуваат со подзаконски акти.

Третата забелешка беше во делот, ако може г. Гештаковски само да ми помогнете што рековте за Собранието?

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Најмалку сакам да ми се одговара сега.

Конструктивно и претставникот на Владата во втората фаза е јасно.

Мислам дека нема потреба, не барам, не инсистирам, кога оној предлог ќе се прифати, другиот ќе се образложи зошто не е и тука не би инсистира.

САВО КЛИМОВСКИ:

Владата сигурно ќе го има предвид и ќе го проучува ова прашање.

Бидејќи никој повеќе не се јавува за дискусија, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го услови следниов заклучок:

1. Собранието на Република Македонија го усвојува Предлогот за донесување на Закон за поштенски услуги.

2. Владата на Република Македонија ќе изготви и на Собранието ќе му достави Предлог на закон, при што ќе ги има предвид мислењата и укажувањата содржани во извештаите на работните тела, како и укажувањата од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија.

3. Овој заклучок, заедно со извештаите на работните тела, како и укажувањата од расправата на Собранието на Република Македонија да се достави до Владата на Република Македонија и Министерството за сообраќај и врски.

Предложениот заклучок го ставам на гласање.

Ве молам, да гласаме.

64 пратеници гласаа за, 1 е воздржан, а против нема.

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Минуваме на точката 21 - Предлог за разрешување судија на Основниот суд Скопје I - Скопје.

Предлогот за разрешување и мислењето на Комисијата за прашања на изборите и именувањата Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес. Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот за разрешување на судија на Основниот суд Скопје I - Скопје го ставам на гласање.

Ве молам, да гласаме.

Гласале за 61 пратеник, 2 се воздржани, а 2 против.

Констатирам дека Собранието ја разреши Ружица Топличанска од функцијата судија на Основниот суд Скопје I – Скопје, поради исполнување на услови за старосна пензија.

Минуваме на точката 22 - Предлог на Одлука за избор на членови на Управниот одбор на јавната здравствена организација "Здравствен дом" -Македонски Брод.

Предлогот на Одлуката Ви е доставен.

Отварам претрес. Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам, да гласаме.

За гласале 60 пратеници, 2 се воздржани, а 2 се против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на јавната здравствена организација "Здравствен дом" - Македонски Брод.

За исцрпувањето на сите точки од оваа седница нам ни остана уште една точка, тоа е Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за основање на Македонска банка за поддршка на развојот, со Предлог на закон, поради тоа што немаше претставник.

Според тоа, оваа точка ќе ни остане да ја разгледаме на една од наредните седници.

Почитувани пратеници, јас мислам да работиме до 16,00 часот, а со оглед што временските услови не се погодни, треба да се враќаат порано, јас мислам да завршиме до 16,00 часот да не правиме пауза сега и да одиме со следната прекината седница.

Констатирам дека седницата е завршена.

(Седницата заврши, во 14,55 часот).